

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkib in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1[—], lanskoltno 2[—]; mesečna naročnina Din 20[—], zafinno 30[—]. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71

Jugoslovan

Rokopisov na vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač. Ljubljana 15621.

Št. 154

Ljubljana, sredo, dne 8. julija 1931

Leto II.

Popoln sporazum med Francijo in Ameriko

Moratorij velja od 1. julija — Amerika je pristala na francosko stališče — Pričakuje se takojšnje izboljšanje gospodarskega položaja v Nemčiji in po drugih državah

Pariz, 7. julija. AA. Snoči so bila zaključena pogajanja o izvedbi Hoovervega predloga. Sporazum je bil dosežen v vseh vprašanih. Vsebinsko sporazuma so takoj telefonirali v Washington. Po tem sporazumu bo morala Nemčija plačati brezpogojni del svojih reparacijskih anuitet.

Sporazum dosežen

Pariz, 7. julija. AA. Havas prinaša to-le poluradno vest:

O priliki snočnje izmenjave misli med francoskimi in ameriškimi delegati sta ameriška delegata sporočila francoskim, da vlada ameriških Združenih držav pristane na besedilo sporazuma, ki ga je predložila Francija. Predsednik Hoover da je izjavil, da je sporazum, ki je bil danes sklenjen v Parizu, v duhu ameriškega predloga, vendar da morajo vsekakor nanj pristati tudi ostale države-podpisnice. Mellon in Edge sta se zahvalila v imenu predsednika Hooverja francoski vladi za trud, ki ga je pokazala, da pride do tega sporazuma. Franciji so vse države dolžne zahvalo, ker je neprestano delovala v pomirljivem duhu. Predsednik vlade Laval je izrekel upanje, da bo Hooverova akcija, ki je tako zelo navdušila Francijo, deležna priznanja tudi v bodočnosti.

Zmaga francoske teze

London, 7. julija. AA. Na ameriški predlog, naj se proglasi za vsa reparacijska plačila in vojne dolgove enoletni moratorij, je francoska vlada predlagala, naj glavne osrednje banke s pomočjo banke za mednarodna izplačila organizirajo pomozno akcijo za one evropske države, ki bi zaradi odgoditve reparacijskih plačil preveč trpele. Dalje je zahtevala Francija, naj se oprosti plačila garancijskega fonda, kar predvideva Youngov načrt, in to na osnovi sporazuma med Francijo in banko za mednarodna izplačila. V vprašanju reparacijskih davkov v blagu je Francija stala na stališču, naj prizadete države imenujejo odbor strokovnjakov, ki bi spravi njihove potrebe v sklad z duhom Hoovervega predloga.

Francija si pridržuje pravico zahtevati od Nemčije primerna jamstva, da bo prihranke, izvirajoče iz odgoditve reparacijskih plačil, porabila izključno v gospodarske svrhe.

Na tej osnovi je prišlo do popolnega sporazuma med Združenimi državami in Francijo. Tako stopi Hooverov predlog v veljavo s prvim julijem. Politični krogi menijo, da se bo gospodarski položaj v Nemčiji in v drugih državah takoj izboljšal. Zaradi sporazuma so na današnji dopoldanski borzi vsi vrednostni papirji zelo narasli.

Temeljne točke sporazuma

Pariz, 7. julija. AA. Havas je izdala komunikate, ki pravi, da je bil sporazum med francoskimi in ameriškimi delegati dosežen na tej-le osnovi:

Francija ugotavlja, da vlada med njo in Združenimi državami o Hoovervem predlogu popolno načelno soglasje in da velja to soglasje zlasti za te točke:

1. Prekine se plačevanje vojnih dolgov in reparacij od 1. julija 1931 do 30. junija 1932.

2. Nemčija bo še naprej plačevala fran-

ciji brezpogojen del reparacij, toda Francija jih bo odstopila mednarodni banki za reparacije, a ta bo za te svote izdala bone in jih posodila Nemčiji.

3. Zneski, ki izostanejo v tem letu moratorija, se bodo povrnil v 10 letnih obrokih od 1. julija 1933.

Francosko-ameriška solidarnost

Pariz, 7. julija. d. Po parafiranju francosko-ameriškega dogovora je dal ministrski predsednik Laval danes zjutraj častnikarjem izjavo, v kateri je rečeno, da je pristane na Hooverjev načrt za Francijo težka žrtev. Francija pa je hotela ohraniti francosko-ameriško solidarnost, ki je podlaga za vsako mednarodno sodelovanje. Francoska vlada pa ni dovolila dotikati se svete pravice Francije na reparacije. Gest Francije ne bo zastoj. Če bo sedanji dogovor imel za posledico, da se vzpostavi zaupanje na svetu in če bodo v Nemčiji razumeli pomen in smisel velikopoteznega stališča Francije, potem mora nastopiti nov vek za oba naroda.

Izjave ministra Flandina

Pariz, 7. julija. AA. V današnji izjavi, ki jo je dal finančni minister Flandin, naglašja, da je Hooverov predlog dokazal, da ameriške Združene države ne žele izolacije od ostalega sveta. Nadalje je Flandin rekel, da so bila pogajanja med ameriškimi in francoskimi delegati prežeta z zaupanjem in težnjo, da se sanirajo sedanje razmere. Na koncu svoje izjave navaja Flandin besede predsednika vlade Laval, ki je rekel: Mi smo doprinesli svoj del žrtve. Zdej je vrsta na drugih, da doprinesejo svoje žrtve.

Vprašanje nemških političnih garancij

Berlin, 7. julija. n. Spričo vesti, da bo Francija zahtevala politične garancije od Nemčije in obenem izjavo, da se bo denar uporabil le za čisto privatne gospodarske namene, je državni kancelar dr. Brüning izjavil, da ne more razumeti, zakaj zahtevajo od njega dvakrat eno in isto izjavo. Kar se tiče uporabe prihranjenih svot, je dal že svojo izjavo ameriški vladi. Če bi pa sedaj kdo zahteval od Nemčije, da ustavi gradnjo križark »B Klasse Deutschland« in odpoved carinske unije z Avstrijo, bo Nemčija to zahtevo gladko odbila. Po njegovem mnenju bosta imela imeli konferenca strokovnjakov v Parizu in konferenca sil, ki so podpisale Youngov načrt, samo nalogo, da razpravljata o problemih, ki se nanašajo na tehnično stran vsega vprašanja. Vsako politično diskusijo bo Nemčija odločno zavrnila.

Proglas nemške vlade na narod

Berlin, 7. julija. d. Državna vlada je izdala proglas, v katerem pravi: Državniška iniciativa predsednika Hooverja je bila kronana z uspehom. Duševna razbremenitev in upanje na gospodarsko izboljšanje vzbujata povesod prijateljske in vesele občutke. Nemški narod si je na jasnem, da bo končnoveljavna izvedba Hooverjevega načrta njemu kot najbolj obremenjenemu prinesla razmeroma največje olajšave. Nemški narod pa ne sme prenehati z varčevanjem. Zvišanje kakršnihkoli izdatkov v državi je v letu moratorija nemogoče. Hooverjevo leto mora služiti obnovi nem-

škega gospodarstva in preko tega gospodarskemu sodelovanju sveta. Če naj se uresniči upanje, da bo v določenem času ta cilj dosežen, potem je potrebno tesnejše sodelovanje narodov. Bližnji meseci bodo nudili priložnost za tako sodelovanje. Za celjenje ran sedanje krize in potrebne ukrepe, da ne nastopijo zopet podobne svetovne katastrofe, mora biti skupni cilj, ki bo vodil državnike in narode pri reševanju še večjih nalog, ki nas čakajo prihodnje leto.

Zadovoljstvo v Angliji

London, 7. julija. l. O sporazumu, ki je bil dosežen med Francijo in Ameriko ter snoči podpisan, so bili londonski listi obveščeni šele v pozni noči. Spričo tega sta le »Times« in »News Chronicle« objavila svoje komentarje.

»Times« pravi, da je vest o doseženem sporazumu izzvala veliko zadovoljstvo. V 17 dneh, odkar je bil objavljen Hooverjev predlog, so prišle Nemčija in države v srednji Evropi do roba propasti. Življenjski efekt načrta o moratoriju pa danes ni več močan, kakor je bil v prvem hipu. Sedaj je treba, da se načrt brez odlašanja izvede. Med tem pa je treba vedeti, da s tem še ni rešen veliki svetovni gospodarski problem. Če dotlej, ko moratorij zapade, ne pride do resničnega mednarodnega gospodarskega sodelovanja, moratorij sam nič ne bo koristil. V tem času se bodo morale emisijske banke posameznih držav sporazumeti za skupno sodelovanje.

»News Chronicle« pozdravlja francoski predlog, da se takoj skličejo zastopniki držav, ki so podpisale Youngov načrt.

Komentarji nemškega časopisja

Berlin, 7. julija. AA. Nemško časopisje večinoma pozdravlja ameriško-francoski sporazum v Parizu in pravi, da je ta dogodek velikega pomena za pomirjenje in gospodarsko obnovo Evrope.

»Berliner Tageblatt« trdi, da razne izpremembe Hoovervega načrta, ki so bile sprejete v Parizu, ne bodo zmanjšale vrednosti moratorija.

»Vossische Zeitung« naglašja, da je pri francosko-ameriškem sporazumu najvažnejše to, da je bila Nemčija oproščena za eno leto reparacijskih plačil. List končuje, da je diplomatska vojna, ki jo je vodila Francija proti Ameriki in Nemčiji, zelo škodovala nemški državi.

Poset nemških ministrov v Parizu

Pariz, 7. julija. AA. Diplomatski in finančni krogi so zelo zadovoljni s francosko-ameriškim sporazumom, daj poudarjajo, da bodo prihodnja pogajanja o tehničnih podrobnostih naletela na številne težkoče. Zato upajo, da bo predsedoval tej konferenci kak ugleden Američan. Politično zanimanje je zdaj osredotočeno na poset Brüninga in dr. Curtiusa, ki prideta v kratkem v Pariz. Politični krogi upajo, da bo poset nemških ministrov rodil konkretne rezultate in omilil napetost med Nemčijo in Francijo.

Stimson v Italiji

Rim, 7. julija. n. Ameriški državni tajnik Stimson je včeraj prispel v Palermo. Pojutrišnjem bo v Rimu posetil ministrskega predsednika Mussolinija. Nato bo odpotoval v Firence.

Papež Pij XI.

čigar zadnja enciklika je zopet obrnila pozornost sveta na ostri spor med Vatikanom in fašizmom.

apel Vatikanu na tujce. V svojem komentarju pravi, da je bila enciklika v prvi vrsti političnega značaja. Nato skuša list s pomočjo zgodovinskih podatkov dopovedati svojim čitateljem, da so bile vse dosedanje katoliške organizacije v prvi vrsti političnega značaja. Njihova naloga je bila pred vsem ta, da bi branile ostanek cerkvenega gospodarstva in pripravile njegov povratek. List je posebno zameril papežu tudi to, da je primerjal položaj cerkve z njenim položajem v Litvi in Španiji.

Poleg glasila italijanskega zunanjega ministrstva je tudi glasilo fašistovskih sindikatov »Lavoro Fascista« objavilo daljši komentar, ki ga zaključuje z besedami: »Za enkrat fašizem napram stališču, ki ga je zavzela cerkev, ne more nič drugega nego ponovno trditi in se zavzeti za svojo lastno, popolno intransigentno in granitno voljo, da gospodje v imenu vodje, ki mu sledi vse ljudstvo in ki točno razlikuje, kaj je resnica in kaj je predsodek, kaj je katoliška vera in kaj je poskus za obnovo cerkvenega političnega gospodstva, kdo je pravi volk in kdo se skriva ja jagnjetom.«

Pripomniti je treba, da so oba komentarja omenjenih rimskih listov objavili vsi ostali fašistovski listi po poročilu, ki ga je izdala o njih uradna agencija »Stefanik«.

London, 7. julija. v. Tukajšnji listi so se spričo papeževe enciklike povečini zavzeli za Vatikan. Nekateri pa so skušali braniti fašistični Rim. »Morning Post« pravi, da je spričo te enciklike zazijal nepremostljiv prepad med Vatikanom in kvirinalom.

Egiptovski zunanji minister v Rimu

Rim, 7. julija. AA. Jutri ob 8. prispe v Rim egiptovski minister za zunanje zadeve Abdul Fatah Jehija paša. Tekom dopoldneva bo obiskal zunanjega ministra Grandija. Listi prijazno pozdravljajo njegov prihod v Rim.

Protikitajski izgredi v Koreji

London, 7. julija. AA. Včeraj so izbruhnili v vseh večjih mestih Koreje veliki protikitajski nemiri. V Pingjangu so demonstranti ubili 37 Kitajcev in 150 ranili. Nemiri so trajali do ranega jutra. Množica je razdejala 100 kitajskih hiš, restavracij in trgovin.

Pohištvu in blago so znesli na ulice in ga zažgali. Policija je aretirala 150 oseb. Nad 4000 Kitajcev je zbežalo v kitajsko poslaništvo v Seulu.

Gandhi in indijska konferenca

London, 7. julija. AA. Gandhi je zagrozil izvršilnemu odboru indijskega kongresa, da ne pojde na indijsko konferenco v London, ako odbor ne bo izvolil razsodišče, ki bo pazilo na izvršitev določb premirja, sklenjenega med Gandhim in bivšim indijskim podkraljem v Delhiju.

Preiskava o solunskih izgredih

Atene, 7. julija. AA. Notranji minister Evramos, ki je v Solunu vodil preiskavo glede zadnjih nemirov, se je vrnil v Atene. Izjavil je, da bo rezultat te preiskave znan šele čez nekaj 14 dni. Preiskava tako proti nacionalističnim grškim organizacijam kakor proti židovskemu društvu »Makabi« bo pokazala, v koliko so člani posameznih društev prekoračili pravila in namen svojih društev.

Nepremostljiv prepad med Vatikanom in Italijo

Podrobnosti o zadnji papeževi encikliki — Reakcija fašistovskega tiska

Rim, 7. julija. v. Papeževa okrožnica, ki je bila izdana 29. julija in v kateri so se ostro obsodila nasilja fašističnega režima proti svobodi cerkve in proti vsaki svobodi sploh, je izzvala silno reakcijo fašistovskega tiska. Kakor kaže, bo Mussolini odgovoril na papežovo encliko spravljivo, kakor pa kažejo na drugi strani sila dolgi komentarji fašistovskega tiska, fašistični režim ne namerava tako zlepa odnehati.

V svoji encikliki se je papež zahvalil vsem škofom za njihovo solidarno sočustvovanje z Vatikanom. Fašistovsko akcijo proti cerkvi pa je obsodil z vso odločnostjo.

Katoliško mladino je fašistovski režim začel preganjati kakor najnevarnejšo zločinsko družbo. Fašistovski tisk je na ukaz z najvišjega mesta širil potvorbene dokumente z edinim namenom, da izvrši atentat na resnico. Atentati na cerkvene ustanove in društva so dokazali, da režim ni odkril niti vnet za vero. Takšno postopanje je pravo preganjanje cerkve v Italiji. Papež je slovesno izjavil, da je obrekovalci oni, kdor obtožuje Katoliško akcijo, ker so vse obtožbe brez vsake podlage. Fašistovski režim je s preganjanjem hotel doseči le to, da iztrga cerkvi vso mladino, kar je izrecno in

brezobzirno potrdil tudi italijanski mogotec Mussolini.

Fašistovski tisk je v prvi vrsti zameril Vatikanu, da je encliko poslal po dveh tujcih (Van Vild in Stellman), ki sta z letalom zapustila Italijo, v Pariz in London, kjer so jo razširili s tiskom in po radiju. »Osservatore Romano«, ki je 4. julija objavil to encliko, je tistega dne izšel nekaj ur poprej ko po navadi z edinim namenom, kakor zatrjujejo fašistovski listi, da ne bi bil zaplenjen.

»Giornale d'Italia« je na encliko objavil daljši odgovor pod naslovom: »Večni

Rezultati izseljeniškega kongresa

Organizacija izseljencev v Zagrebu kot iniciatorica izseljeniškega kongresa, je z uspehom kongresa izredno zadovoljna.

Predvsem se ni mogel nihče nadejati, da pride v tej težki krizi, ki vlada v Ameriki, tako veliko število izseljencev iz vseh krajev severne in južne Amerike. Dalje se ni moglo računati s tako veličastnim in spontanym sprejemom, ki so ga bili naši izseljenci deležni počenši z Jesenicami pa do Beograda. Že takoj ob prihodu v našo državo na Jesenicah so nastali topli stiki med prebivalstvom in izseljenci. In toplota teh slikov se je širila kakor blisk ter nas je spremljala do konca kongresa.

Slovenija je s svojim velikim organizatorskim darom prekosila samo sebe. Sprejem na Jesenicah in v Ljubljani ostane vsem izseljencem v neizbrisnem spominu. V Zagrebu je bil sicer izvršen glavni del kongresa, toda tudi zasedanje v Ljubljani je bilo na višini in v skladu z velikimi cilji kongresa.

Izredno svečano lice je dobil kongres v Ljubljani s tem, da je poleg zastopnikov mesta, bana ter vseh društev in organizacij počastil kongres s svojo prisotnostjo in s svojim sodelovanjem tudi sam ameriški poslanik g. Prince.

V Zagrebu so imeli izseljenci solze v očeh, ko so v zgodovinski hrvatski sabornici razpravljali o dohodni in lepši bodočnosti našega naroda v splošnem, a izseljencev posebej.

V Beogradu je bil kongres zaključen na najsvečanejši način, kajti tam so bile sprejete dalekosežne resolucije, katere bodo nedolgovratne važnosti tako za naše izseljence kakor tudi za našo državo.

Delo kongresa je bilo v Beogradu ovenčano končno tudi s svečanim sprejemom kongresistov na dvoru po njihovem kralju. Ta sprejem je bil naravnost pretresljiv. V velikem krogu je stalo pred svojim kraljem in njegovim spremstvom, katero so sestavljali maršal dvora, minister za socialno politiko dr. Kostrenčić, upravnik dvora in drugi generali ter dr. Aranicki, pet in sedemdeset izseljencev vseh stanov, ki so sicer raztreseni po raznih daljnih krajih severne in južne Amerike. Konec tega kroga je tvorilo predsedstvo izseljeniške organizacije, sestavljeno iz predsednika g. Milana Marjanovića, podpredsednika g. Stjepana Jobsta, g. Marka Bakovića in tajnika Nebojše Travića.

Po pozdravnem govoru voditelja izseljencev profesorja g. Devića je Nj. Vel. kralj ogovoril vsakega posameznega izseljenca, a nato so bili vsi navzočni gostje Nj. Vel. kralja na zakuski v dvoru, katere je potekla zelo intimno in navdušeno ob zvokih godbe gardnega polka.

Velike zasluge ja tako lepi uspeh kongresa gredo odborom za sprejem Amerikancev v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Vsak izmed teh odborov je napravil vse, kar je bilo mogoče. Dalje je treba poudariti, da je tudi Trgovsko-obrtniška zbornica v Zagrebu na pobudo svojega agilnega glavnega tajnika g. dr. Čuvaja mnogo doprinesla k velikemu uspehu kongresa.

Kongresisti so bili ob času svojega bivanja na Jesenicah, v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu gosti mest Ljubljane, Zagreba in Beograda, banov v Ljubljani in Zagrebu, Trgovsko-obrtniške zbornice v Zagrebu in Nj. Vel. kralja v Beogradu. Najtežje delo glede kongresa so opravili vrli tajniki v Ljubljani g. Kravos, v Zagrebu g. Travića, a v Beogradu g. major Milojković. V Beogradu je bil duša cele organizacije g. general Colović.

Izseljeniška organizacija dela sedaj na urejevanju gradiva, a vsi referati se objavijo, sklepi pa spremenijo v dejanja. Ustanovi se poseben urad, kateri bo stalno deloval ter pripravljaval vse potrebno za naslednji izseljeniški kongres, ki se ga udeležijo vsi zastopniki vseh naših organizacij v Ameriki in v domovini.

Da bi ta kongres kar najlepše uspel, ni izključeno, da bo dala izseljeniška organizacija v najkrajšem času pobudo za velik obisk iz domovine v Ameriko, s katerim bi se vrnil obisk našemu narodu. Obenem bi se stopilo v ožje stike tudi z Amerikanci.

Zanimanje za ta izlet v Ameriko je že sedaj zelo veliko. Izletniki bodo deležni velikih olajšav tako v domovini kakor v Ameriki. Izlet pa bo lepa prilika tudi za vse one, ki iščejo v Ameriki trgovskih zvez ali ki želijo obiskati svoje v daljni tujini, končno pa tudi za one, ki se želijo le seznaniti s to deželo vseh možnosti.

Stjepan Jobst,
podpredsednik Izseljeniške organizacije.

Proces proti teroristom

Beograd, 7. julija. I. Proces proti teroristom, ki so obtoženi, da so umorili novogradskega župana Berića, se je pričel davi ob 8.30. Vso dopoldansko razpravo je zavzelo zasliševanje prvega obtoženca Ivana Ljekarovića star. Obtoženec je v glavnem vse priznal, kar je navedeno v obtožnici. Popoldne je predsednik Karnerić razpravo prekinil in se bo jutri dopoldne nadaljevala.

Zopet nova gospodarska politika v Rusiji

Stalin priznava polom dosedanjega meznega sistema in zahteva diferenciacijo mezd

Moskva, 7. julija. AA. Na konferenci vodilnih gospodarstvenikov Sovjetske Rusije je govoril Stalin o potrebi radikalne izpremembe dozaj merodajnih načel gospodarskega vodstva v Rusiji. Njegov govor se je dočela odtujiti od radikalnih komunističnih metod in zagovarjal kapitalistične načine dela.

Stalin je med drugim dejal, da je treba mnogokaj zažgati, kar so doslej oboževali, in da bo treba častiti, kar so doslej zažigali. K novi gospodarski politiki spada kot najvažnejši ukrep popolna diferenciacija mezd. Ta diferenciacija bo veljala tako za kvalificirane kakor nekvalificirane delavce. Delavstvu je treba omogočiti, da se samo izobražuje in da lahko napreduje k boljšim mezdam. Sedaj je prišel čas, ko je

treba pritegniti k delu specialiste, inženjerje, tehnične in znanstvenike meščanstva iz stare šole.

Stalin je govoril proti petdnevnemu tedniku. Boljše bo, je dejal, ako se vrnemo k šestdnevnemu tedniku z enim skupnim prostim dnevom za odpočitek.

London, 7. julija. AA. Stalin je govoril na konferenci gospodarstvenikov o reformah, ki bodo radikalno izpremenile dosednji sistem plač v Rusiji. Stalin je med drugim dejal, da 30 do 40 odstotkov delavcev menjava delo, kar je posledica sedanjih enakih mezd. Zahteval je nadalje, naj se ta način plačevanja takoj ukine in prizna delo sposobnejših in pridnejših delavcev.

Venizelosovo potovanje po Evropi

Pred odhodom bo imel predsednik grške vlade velik političen govor

Atene, 7. julija. AA. V zvezi z nameranim potovanjem predsednika vlade Venizelosa po Evropi se doznava, da se bo Venizelos pred odhodom udeležil velikega političnega banketa, ki mu ga priredi njegovi prijatelji. Kakor poroča njegov list »Eleftheron vima«, se bo ta banket vršil prihodnji četrtak, na dan ko se konča zasedanje grškega parlamenta. Takrat se bodo zbrali okoli predsednika Venizelosa vsi narodni poslanci in senatorji njegove stranke. Venizelos bo imel velik političen govor, v katerem bo po eni strani navajal rezultate politike sedanjega vlada, obenem

pa razvil program dela, ki ga mora vlada še izvršiti in ki je potreben glede na razvoj razmer na Grškem. Nadalje bo Venizelos dal izraza svojemu velikemu optimizmu in zaupanju v bodočnost Grčije. Orisal bo pozicijo grške vlade glede na razvoj razmer.

Ta govor bo brez dvoma izzval veliko reakcijo in diskusijo v grških listih, ker sodijo, da bo to uvod v velično borbo in da bo Venizelos tako pripravil teren za zmago svoje stranke.

Takoj po tem banketu odpotuje Venizelos na svoje potovanje po Evropi.

Naši gospodarski odnosi z Italijo

Članek »Trgovinskega glasnika« — Nespametne teze lista »Popolo di Trieste«

Beograd, 7. julija. k. Trgovinski glasnik se v svojem uvodniku pod naslovom: »Nekaj iskrenih besed« ponovno bavi z gospodarskimi in trgovinskimi vestmi med Italijo in Jugoslavijo. List polemizira z glasilom fašistovske stranke »Popolo di Trieste«, ki je predlagalo naj Italija za blago, ki ga uvaža v Jugoslavijo, najde druge odjemalce. »Po našem prepričanju«, pravi »Trgovinski Glasnik«, »je to nespametno iz dveh razlogov, in sicer, ker je težko najti tržišča, ki bi nadomestila jugoslovans-

ski trg, in ker bi Italija z intenzifikacijo živinoreje, kakor jo zahteva »Popolo di Trieste«, le še poslabšala položaj širših slojev in podražila cene. Naši odnosi zares niso normalni, toda če kdo v resnici želi, da bi postali boljši, mora naše delo in naš trud meriti z istim merilom, kakor meri svoje napore in svoje delo. Če pa bo to storil, smo prepričani, da bomo v kratkem pričeli gledati z večjim optimizmom na naše odnose in delati s koristnejšimi rezultati za eno kot drugo državo.

Sanacija dunajskega Kreditanstalta

Vlada je včeraj predložila oba že napovedana zakonska načrta

Dunaj, 7. julija. d. Vlada je danes popoldne predložila parlamentu dva že napovedana zakonska načrta, ki se tičeja obnove Kreditanstalta. Oba predloga sta tretji in četrti zakon o Kreditanstaltu. Prvi zakon obravnava sestavo rekonstrukcijskega odbora in ima ta-le določila: Rekonstrukcijski odbor postavi vlada. Odbor ima predsednika, njegovega namestnika in 9 članov. Nadaljnje člane predlaga v odbor angleški upniški komite. Rekonstrukcijski odbor ima pravico vpogleda v vse posle Kreditanstalta. Vsi člani odbora so dolžni brezpogojno in najstrožje varovati poslov-

no tajnost. Član odbora, ki bi se pregrešil proti tej dolžnosti čuvanja tajnosti, se kaznuje z zaporom treh mesecev do enega leta. Kdor pa bi rezerviral, za katere je izvedel, uporabil v svojo korist ali v korist kakega tretjega, se lahko obsodi na ječo od enega do pet let. Četrti zakon o Kreditanstaltu prinaša določila o glavni skupščini.

Vlada je poleg tega predložila parlamentu zakonski načrt, ki omogoča upravi zveznih gledališč, da odpove vse pogodbe in tako zniža visoke plače pri državni operi in pri dunajskem grajskem gledališču.

Princ Nikola na Dunaju

Dunaj, 7. julija. AA. Princ Nikola, brat romunskega kralja Karola, je danes prispel z letalom na Dunaj.

Predsednik Fidac-a v Londonu

London, 7. julija. AA. Na povabilo bivših angleških bojevnikov je prišel včeraj v London predsednik mednarodnega društva bivših bojevnikov Milan Radosavljević. Na postaji ga je sprejel zastopnik našega poslanstva v Londonu in naš vojaški ataše kapetan bojne ladje Marijašević. Radosavljević je položil vence na grob neznanega junaka in opravil vljudnostne obiske, nato pa se je udeležil svečanosti pri posvetitvi zastave v Readingu, ki ji je prisostvovalo 10.000 bivših bojevnikov s 150 zastavami. Potem je bil banket, na katerem so bili med drugimi biseri poveljnik angleškega brodomlja pri Jütlandu admiral Jellicoe kot odposlanec angleškega kralja, lady Cecil in mnoge druge odlične osebnosti.

Radosavljević je napisal angleškimi legijonarjem kot varuhom miru, in dobrotnikom, ki so v angleški misli med vojno podpirali srbske rodobine in otroke. Spomnil se je samaritankega dela Miss Harley, ki je umrla junaške smrti pri Bitolju.

Danes dopoldne si je Radosavljević ogledal invalidsko tovarno.

Izredno dobra letina na Romunskem

Bukarešta, 7. julija. n. Poljedelski minister Jonescu Sisesti je dal izjavo o letošnji žetvi v Romuniji. Dejal je, da bo najboljša, kar jih je imel Romunija v letih po vojni. Cene žita so sicer nizke, a vlada bo storila vse, da zaščiti koristi poljedelcev. Vlada je ukinila pristojbine na pšenico, mast, olje in les. Reducirala je tudi železniške tarife ter dolžila po 10.000 Din nagrade za vsak vagon žita, ki je namenjeno v inozemstvo.

Poziv kralja Karola strankam

Bukarešta, 7. julija. n. V poslanski zbornici so prečitali odgovor kralja Karla na odgovor poslanske zbornice, ki ga je dalja kralju na njegovo pristolno besedo. V svojem odgovoru je kralj ponovno pozval stranke k vzajemnemu sodelovanju za blagor države.

Poljsko-jugoslovansko društvo v Krakovu

Varšava, 7. julija. AA. V Krakovu je bilo ustanovljeno poljsko-jugoslovansko društvo. K novemu društvu so pristopili mnogi odlični intelektualci.

Poljski mecen naše književnosti

Varšava, 7. julija. AA. Znani poljski bogataš Leon Halbmiljon je izročil našemu poslaniku v Varšavi g. Branku Lazareviću 6 tisoč zlotov (nad 35.000 Din). Znesek je namenjen za nadaljnja izdavanja jugoslovanske biblioteke v Varšavi.

Kakor je znano, je g. Halbmiljon omogočil izdajo poljskih prevodov Mazuraničevega eposa »Smrt Small Age Cengija« in Cankarjevih del. Sedaj pripravljajo prevod Gunduličevega »Osmana«, ki je ena sama pesem o slavi Poljske. Isti mecen bo omogočil v Parizu izdajo francoskih prevodov raznih del jugoslovanske književnosti.

Uvoz našega premoga v Grčijo

Atene, 7. julija. AA. List »Akropolis« prinaša odprto pismo predsedniku vlade o uvozu jugoslovanskega premoga in oglja. List naglašja, da je popolnoma neupravičena zahteva po povzvišanju carine na jugoslovanski premog v svrhu zaščite domače industrije premoga. Grška industrija ni dovolj velika, da bi mogla kriti domačo potrebo, in zato se ne da govoriti o potrebi po njeni zaščiti. Po drugi strani je treba naglasiti dobro kakovost jugoslovanskega oglja in njegovo nizko ceno, kar omogoča njega nabavo širokim slojem grškega prebivalstva.

Kongres čevljarjev

Beograd, 7. julija. AA. Včeraj dopoldne je bila v prostorih Obrtniške zbornice konferenca čevljarjev, na kateri so sklenili, sklicati v roku meseca dni pokrajinski kongres čevljarjev, ki bi se ga udeležili zastopniki raznih organizacij iz vse države. Na ta kongres naj bi prišli tudi zastopniki usnjarske industrije in trgovine.

Dva angleška poslanika v Washingtonu

London, 7. julija. AA. Zaradi važnosti Washingtona je angleška vlada sklenila, da bo to poslaništvo razširila z novim polnomožnim zastopnikom. Novi poslanik bo podrejen veleposlaniku, vendar pa bo mogel opravljati razne funkcije povsem samostojno. Na to novo mesto je bil imenovan Francis Osborne.

Starokatoliški škof aretiran na Madjarskem

Budimpešta, 7. julija. n. Pred nekaj dnevi so v Budimpešti aretirali zaradi prevare škofa madjarske starokatoliške cerkve Jorgovića. Sedaj so aretirali tudi predsednika sinoda starokatoliške cerkve na Madjarskem Aleksandra Hilkova.

Poštna hranilnica v Romuniji

Bukarešta, 7. julija. n. Po jugoslovanskem vzorcu se osnuje tudi v Romuniji poštna hranilnica, ki bo začela poslovati 1. avgusta.

Smrt iznajditelja tenisa

London, 7. julija. AA. V grofiji Kent je umrl sir William Hart Dyke. Bil je v 93 letu življenja. Leta 1873. je iznašel sedanjo teniško igro. Tedaj je tudi sestavil še danes veljavna pravila zanj. Bil je znan politik in prijatelj ministrskega predsednika Distaellija.

Pogreb žrtev rimske eksplozije

Rim, 7. julija. AA. Tu je bil svečan pogreb žrtev zagonetne eksplozije na tovrstnem kolidoru. Pogreba so se udeležili prometni minister, državni podtajniki, guverner itd.

Tajnost prenosa brezžičnih brzojav

Pariz, 7. julija. n. Francoski inženir Belin, znani izumitelj na polju brezžične telegrafije, je včeraj francoski akademiji znanosti poročal o novem svojem senzacionalnem izumu, ki popolnoma zavaruje tajnost prenosa brezžičnih brzojav. Prenesene brzojavke more slišati in sprejeti samo prejemalec. Postopek sloni na neke vrste stalnem in menjajočem se sinkroniziranju med pošiljateljem in prejemalcem, kakor tudi na prej dogovorjenih znamenjih. Izum bi se predvsem uporabljal pri prenosu vojaških dokumentov in v diplomatski službi.

Ciklon ubil štiri osebe

Sydney, 7. julija. AA. Včeraj je besnel nad mestom silen ciklon. Ubilo se bile 4 osebe in 9 ranjenih. Vihar je divjal s 70 miljami hitrosti na uro.

Brezuspešno iskanje zaklada

Montreal, 7. julija. AA. Kanadska ekspedicija, ki je pod vodstvom Leckija odpeljala iz Vancouverja na otok Cocos blizu kolumbijske obale, da najde zaklad, vreden 12 milijonov funtov sterlingov, se je vrnila brez uspeha.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 7. julija. d. Na zapadu in jugu večinoma oblačno, nekaj hladneje, od časa do časa lahek dež; na vzhodnem robu Alp negotovo, najraje pa tudi oblačno in nekaj hladnejše vreme.

Kongres jugoslovanskih profesorjev v Mariboru

Otvoritev kongresa v Narodnem domu — Pozdravi in referati

Maribor, 7. julija.

Uradniški zakon

Danes ob 9. uri dopoldne je predsednik jugoslovanskega profesorjskega društva g. Divac otvoril letošnji, po nastanku Jugoslavije že dvajseti kongres in pozdravil vse navzoče, posebno pa zastopnike oblasti, korporacij itd., zastopnika Nj. Vel. kralja Aleksandra, brigadnega generala in poveljnika mesta g. Pavlovića, zastopnika gospoda ministra prosvete, inspektorja g. Kangrga, zastopnika gospoda ministra trgovine, inspektorja g. Babića, podžupana mariborskega g. dr. Lipolda, okrožnega inspektorja g. dr. Schaubach, prosvetnega inspektorja gradske banovinske uprave g. dr. Kotnika, zastopnika knezoškofa in druge.

Na to je predlagal, da se odpošlje s kongresa vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru ter pozdravna brzojavka gospodu ministru prosvete Boži Maksimoviću, kar so vsi z navdušenjem odobrili in pozdravili. Po tem se je izvolil kongresni odbor, katerega sestavljajo kot predsednik g. dr. Pečovnik, kot podpredsednika gg. Ivo Brkić in Milan Čuković, kot tajnika gg. Franjo Ristić in Darinka Cvetković, kot odbornika pa gg. I. Duljević in Josip Pirnat.

Po opravljenih formalnostih so kongres pozdravili in mu želeli mnogo uspeha: inspektor kongresa za gospoda prosvetnega ministra, inspektor Babić za gospoda trgovinskega ministra, okrožni inspektor dr. Schaubach za kraljevo bansko upravo in gospoda bana dr. Marušića in podžupan dr. Franjo Lipold za mestno načelstvo. Prvi je referiral g. inspektor Kangrga o delovanju društva v preteklem letu, o njegovem splošnem, gmoelnem, pravnem položaju itd. Profesorsko društvo šteje danes 3001 člana, ki so vključeni v petih pododborih s sedežem v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu. V preteklem letu se je število članov pomnožilo za 373 oseb, kar znači zelo lep razvoj in napredek stanovske zavesti.

Prvi je referiral predsednik glavnega odbora g. Nedeljko Divac, ki je obširno govoril o delu organizacije, ki šteje danes 3001 člana. Vse delo je mogoče deliti v dve skupini: v delo za izboljšanje položaja profesorjskega stanu in v delo za procvit našega šolstva.

V prvi skupini dela je bila posebno živahno zbiranje fonda za zgraditev profesorjskega doma v Beogradu. Uvedli so progresiven dar za vse člane, in sicer 3 do 16 Din mesečno. Ta davek je doslej donesel nad 50.000 Din. Pričakovati je, da bodo dohodki tega davka donosali letno 200.000. Pri zbiranju fonda podpira centralno upravo organizacije prosvetno ministrstvo. Doslej se je posreželo zbrati že nad 800.000 Din, 400.000 Din pa je že zgotovljenih, tako da bo koncem letošnjega leta fond znašal že okrog poldrug milijon Din, kar bo docela zadostovalo, da se naslednje pomladi prične gradnja doma, ki bo stal 2 milijona Din. Treba je upoštevati, da se fond zbira šele dve leti.

Občni zbor kr. odbora JS

Na občnem zboru krajevnega odbora Jadranske straže so bili izvoljeni v odbor: za predsednika generalni tajnik TPD g. Pogačnik, za podpredsednika dvorni dobavitelj Anton Verbič, za I. tajnika banski sekretar Ivan Legat, za II. tajnika Hubert Marjanović, za gospodarja črkošlarski mojster Filip Pristou, za blagajnika Ivan Sušnik; odborniki: absolvent prava Bruno Alujević, inšpektor državne železnice Josip Božić, učitelj meščanske šole Tomo Jedrinić, kapetan vojnega broda Bernard Jelčnik, polkovnik Adolf Kiler, bančni uradnik Anton Kos, profesor Franjo Sič, bančni uradnik Ivan Sušnik in postajenačelnik na gorenjskem kolodvoru Franjo Zemlja; v nadzorni odbor: veletrgovec Josip Bahovec, občinski svetnik Anton Čotar, katehet Vinko Lavrič, načelnik Ivo Samcin in učitelj Anton Šeme. Občnega zbora se je udeležil med drugimi odličniki tudi predsednik oblastnega odbora Jadranske straže podban dr. Pirkmajer. Krajevni odbor Jadranske straže šteje že ob svoji ustanovitvi okoli 1000 članov.

Nova prometna zveza v Prekmurju

Ko se je po prevratu načelo vprašanje, kje naj se zgradi prepotrebni most čez Muro, sta se pojavili dve varianti: ali most pri Veržuju ali nižje dol med Moto in Gornjo Bistrico. Iz raznih razlogov je takrat obveljala prva varijanta. Vendar se je s časom pokazalo, da nimajo vasi nižje ob Muri prave koristi od veržijskega mostu; osobito velja to za vasi Gornja, Srednja in Dolnja Bistrica ter vasi za njimi, proti Dolnji Lendavi, ki jim je most za zvezo z Ljutomerom in železnico preoddaljen. Zato se še vedno vrši živahen promet z brodovi, med katerimi je najvažnejši brod med Moto in Gornjo Bistrico. Toda ob času povodnji je promet prekinjen, ker tečejo dovorne ceste na obeh straneh Mure po poplavljenem ozemlju. Zaradi tega so se pred kratkim sestali na licu mesta zastopniki sreskih cestnih odborov Ljutomer in Dolnja Lendava ter sklenili, da bo vsak odbor na svoji strani dvignil in popravil dovorno cesto do broda tako, da povodnj ne bo ovirala prometa. Porabil se bo za to tudi del kuluka. Oba cestna odbora pa bosta delovala tudi na to, da se zgradi na kraju sedanega broda most, ki bi bil za Ljutomer precejšnje važnosti, ker bi omenjene vasi dobile na ta način najkrajšo zvezo z železnico, naše mesto pa krajšo zvezo z Doljno Lendavo. Ker je na-

Mnogo dela je imel glavni odbor tudi z novim uradniškim zakonom. Uprava organizacije je slišala doseči vsaj to, da bi ostale v veljavi vsaj določbe zakona o srednjih šolah, kolikor so za profesorje ugodne. Vsi napori pa so bili skoraj zaman, ter je bil profesorjski stan prikrajšan za svoje pravice, ki si jih je priboril po desetih letih zapostavljanja z zakonom o srednjih šolah. Uspelo pa je odboru doseči vsaj to, da je poslabšanje položaja v skladu s poslabšanjem položaja drugih državnih uradnikov z isto kvalifikacijo. V novem zakonu sta bila izvršena tudi dva pogoška, in sicer z določbo o napredovanju ter z določbo po kateri so bili degradirani nekateri profesorji 7., 6. in 5. grupe v kategorijo pripravnikov. Kaže pa, da bo ta krivica popravljena.

Nerešeno je še vedno vprašanje veroučiteljev in r. šk. profesorjev. Glavni odbor je izpostavil obljubo, da bodo prejemki veroučiteljev izenačeni s prejemki in položajem ostalih učiteljev. Vprašanje neizplačanih honorarjev iz leta 1929 še vedno ni rešeno, ker so akti ostali v finančnem ministrstvu. Zadovoljivo pa bo rešeno vprašanje honorarjev za ekskurzije, ki so bile uvedene z novim zakonom na osrednjih šolah. Prihodnje leto bo najbrže ugodno rešeno tudi vprašanje o reaktiviranju onih profesorjev, ki so bili vpokojeni iz političnih razlogov. Glavni odbor je posvetil veliko skrb tudi šolski terminologiji, ki je že za celo vrsto predmetov do kraja izvršena. Prosvetno ministrstvo bo pričelo še letos objavljati terminologijo. V kratkem bo izdan tudi nov pravilnik o praznovanju v krajih, kjer prevladuje med učenci več veroizpovedi.

Po vzakoničnem novega uradniškega zakona se je takoj sestel glavni odbor zaradi potrebne spremembe pravil. Kolikor so morala ta odgovarjati novemu zakonu. Glavni odbor je v stalnih zvezah z mednarodnim uradom za srednjoškolski pouk. Zastopniki naših profesorjev se bodo udeležili tudi mednarodnega profesorjskega kongresa v Parizu, ki bo od 16. do 25. julija 1931.

Članstvo organizacije stalno narašča, posebno v beograjski in zagrebški sekciji. Beograjska sekcija šteje 103 pododbore s 1711 člani, sekcija Zagreb 93 pododbore s 675 člani, sekcija Ljubljana 14 pododbore s 266 člani, sekcija Sarajevo 19 pododbore s 248 člani, sekcija Split pa 7 organizacij s 101 članom, skupno je torej v organizaciji 196 pododbore s 3001 članom.

Po referatu g. Divaca se je razvila debata, v katero je poseglo več članov, nakar je bil kongres prekinjen.

Popoldne so si kongresisti ogledali mariborsko okolico, posebno Mariborski otok, ki je vse presenetil v svoji krasni legi in kopalskih napravah. Zvečer je bil v uniojski dvorani banket. Kongres se bo jutri ob 9. uri nadaljeval.

dalje projektirana nova cestna zveza Sv. Juri ob Ščav.—Kraljevec—Sv. Anton v Slov. gorah, bi se preko mostu na Moti otvorila tudi neprekinjena transverzalna cestna zveza Maribor—Dolnja Lendava, ki bi bila mnogo krajša od sedanje.

Zakroženje občine Dole pri Litiji

Ze več let se je povdajala v tuk. občini potreba arondiranja ali pregrupacije sosednjih katastrov Velike Gobe in St. Lovrenca. Ideja je končno dozorela, posebno še, ker so prizadeti prebivalci podpirali sami to akcijo a tem, da do dali svoje načelne izjave, katere je podpisalo 85% vseh prizadetih. Ljudska volja je torej vsekakor najvažnejši razlog in prepričani smo, da bo akcija imela uspeh, kajti ob priliki sestanka na Doleh je tudi sreski načelnik G. Podboj sam obljubil svojo moralno pomoč. Tudi je obljubil, da bo zastavljal ves svoj vpliv na odločilnem mestu radi uresničenja naših potreb.

Zakroženje občine Dole pri Litiji je nujno potrebna, ker bi le-ta kot samoupravno telo s tem pridobila ne samo na število davkoplačevalcev, temveč bi se tudi gospodarsko ojačala, tako da bi mogla kriti vse svoje potrebe, ki so venomer večje. Znano je, da je le naša občina v cellem srezu edina, ki še ni imela nikakega dolga, kar je pač dovolj jasen dokaz, da je vodstvo občine v dobrih rokah, posebno še če upoštevamo, da se mu je baš zadnja leta boriti s težko gospodarsko krizo.

Za pregrupacijo katastra Velike Gobe, ki pripada dosedaj še občini Polšnik in St. Lovrenca, ki pripada občini St. Rupert govori še posebno dejstvo, da je za prebivalce teh dveh katastrov že od nekdaj fara, šola, pošta itd. v Doleh in tudi terenske prilike take, da je pregrupacija že sama posej naravna stvar in za to tudi prošnja popolnoma upravičena. Vsa okolica je hribovita ter je tudi Dole hribovska občina, h kateri teži vsa okolica po svoji legi, lepi banovinski — matični cesti brez ozira na druge že omenjene faktorje. Povsem naravno in nujno potrebno bi torej bilo, da se oba navedena katastra pritegneta k nam v tako zaključeno veliko hribovsko občino, ki dejansko pravzaprav že obstoja in rabi samo še zato potrebnega uradnega priznanja.

Pripominjamo, da čaka občino kakor v kulturnem tako tudi v socialno-političnem in gospodarskem oziru še velika hvaležna naloga, kateri bo kos le, če bo velika in močna, saj to zahteva tudi interes države in naroda. B. J.

Zborovanje kmetske mladine v Valti vasi — Straži

V nedeljo popoldne se je vršilo v Valti vasi na Dolenjskem zelo uspešno zborovanje kmetske mladine iz Valtje vasi in Straže. Zborovanja se je udeležilo veliko število naše kmetske mladine, ki poslednje čase zelo agilno ter smotreno deluje za napredek in kulturni podvig naše vasi na Dolenjskem. V začetku zborovanja se je vršila širša seja novomeškega pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet. Sejo je otvoril predsednik F. Šobar, za njim pa sta govorila še tov. L. Kline in Mišič; vsi so povdarjali potrebo čim agilnejšega delovanja vseh edinic kmetsko-mladinskega gibanja. Nato pa je otvoril zborovanje in ustanovni občni zbor »Društva kmetskih fantov in deklet« tov. Mišič, ki je z zadovoljstvom ugotovil, da se mladina za pokret z vneto zavzema ter povsod ustanavlja svoje Kmetsko-mladinske edince. Za njim je govoril kot delegat Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani tov. dr. V. Maček, ki je v daljšem govoru razpravljal o pomenu in važnosti Kmetsko-mladinskega gibanja, podal bistvene točke v idejnem oziru, povdarjal cilje, ki si jih je zastavilo kmetsko-mladinsko gibanje, kakor tudi silno kulturno in prosvetno delo, ki čaka vso našo kmetsko mladino. Tov. Bradac pa je za njim nazorno in stvarno prikazoval administrativno in organizacijsko delo, ki je nujno potrebno v vsakem društvu, da to društvo v resnici tudi v pozitivni smeri doseže uspehe. Govoril je še tov. F. Minar iz Podhoste. Nato so se vršile volitve v odbor novoustanovljenega društva. Za predsednika je bil izvoljen tov. Anton Tisovec iz Valtje vasi, za tajnika pa tov. Ladi Šurla iz Straže, vsi ostali odborniki so tudi sami kmetski fantje iz Valtje vasi in Straže. Gotovo je, da bo novo društvo s požrtvovalnostjo in delavnostjo doseglo lepe uspehe ter bo zastavilo vse svoje sile za prosvetno kmetskega ljudstva in njegovih težej. Zelo uspešno in dobro obiskano zborovanje je nato zaključil tov. Mišič, ki je pozival vse navzoče k čim agilnejšemu delovanju ter povdarjal, naj vsak postavi na svoje mesto celega moža ter vstraja pri delu, ki mu je poverjeno.

Lepo planinsko slavlje na Boču

Poljčane, 6. junija. Zeleni, košati Boč je v nedeljo ob priliki obletnice zgraditve razglednega stolpa sprejel v svoje planinsko naročje krog 1000 narave ljubečega občinstva. Krajevne vremenske neprijetnosti so nekatere sicer vnete planince prestrašile, da so izostali, tako so vsled tega ostali doma tudi napovedani Zagrebčani.

Pri nas pa je bil prav lep dan. Zato so se nedeljskega planinskega rajanja zlasti udeležili domačini, precej gostov iz Maribora, nekaj iz Slovenske Bistrice, Konjic in ostale Dravinske doline. V večji meri so bili zastopani tudi Slatiščani z zdraviliškim ravnanjem in predsednikom upravnega odbora obeh podružnic dr. Šterom.

Mnogi domačini so že prejšnji večer pohiteli do Sv. Miklavža, da pripravijo vse potrebno za drugi dan. Ob 10. je bila v starodavni cerkvi slavnostna maša z godbo, nato pa pohod k stolpu, kjer so številni obiskovalci, ki so lani prisostvovali otvoritvi, na svezem zraku vrh stolpa ob lepem razgledu vzbujali prijetne spomine...

Popoldne se je razvilo ob planinski restavraciji med zelenimi šolci, kjer so z vsem mogočim stregle brhke planince, pravo planinsko rajanje, ki ga je v presledkih poživila godba Dravske divizije, ki je sem gor prispela pod vodstvom podpolk. dr. Čerina iz Rogaske Slatine. Veliko zanimanje je vladalo za izvolitev »kraljice Boče« in je to častno mesto odnesla gđ. Marjeta Kupnik, hčerka veleposestnika iz Kostivnice.

Ker je bila slavnost združena s proslavo slovanskih blagovestnikov bratov Cirila in Metoda, so zaigrali običajni kres, okrog katerega je narod vzhujen od zvokih godbe zaplesal narodni kolo. Raznobarvni balončki so na noč razlili svetlobo po temnem poboju, kjer je bilo prijetno planinsko razpoloženje...

Pismo iz Rimskih toplic

V nedeljo je priredila šolska mladina v dvorani hotela »Nova Pošta« otroško igro »petjem« Trnjuljico, katere je nadvse zadovoljivo uspela. Čisti dobiček prireditve je bil namenjen za zgradbo novega sokolskega doma v Šmarjeti pri Rimskih toplicah. Obisk je bil zadovoljiv. Posebna zahvala, da je prireditev tako dobro in zadovoljivo uspela, gre učitelji s. Eli Pukmeisterovi.

Kandidati, kateri nameravajo polagati šoferske izpite, poziva občinski urad, da se zgledajo pri njem. Izpiti bodo v mesecu juliju v Zidanem mostu.

Ker se je z zadnjem času pojavila v okoliših pasja steklina in ker so se potikali psi brez lastnikov po okolici in so tudi ti obgrizli že več drugih zdravih psov, je županstvo občine izdalo nalog, da svoje pse priklenejo. Vsi psi morajo nositi nagobčnike do preletka.

Na predvečer praznika Sv. Cirila in Metoda so po bližnjih in daljnjih vrhovih zagoreli kresovi. Od ponekod pa se je slišalo tudi streljanje možnarjev.

Neznosna vročina je pritislila v zadnjih dnevih. Kopalci iščejo hladila v Savinji. Številni kopalci pa prežive skoro po ves dan v novem kopalšču, ki je bilo v letošnjem poletju otvoreno. Kopalšče nudi kopalcem tople kopeli iz gorskega vrečka kakor tudi peščene kopeli. Kopalšča sezona je v popolnem razmahu. Dnevno prihajajo od vseh delov številni gostje. Največ je Zagrebčanov in Banatčanov, ki vzbujajo izredno pozornost s svojimi pestrimi nošami. Vročina je včeraj v nedeljo dosegla dosedaj svoj maksimum. Na senci je kazal termometer 34 stop. C, dočim na soncu celo 39 stop. C.

Posamezni oddelki tukajšnjega sokolskega društva se že skrbno pripravljajo za svoj javni letni nastop, ki bo v nedeljo 12. julija t. l. na vetu hotela »Nova Pošta«.

Gasilno društvo, ki je nameravalo prirediti ljudsko zabavo in tombolo ter proslaviti 10-letnico svojega obstoja v mesecu juliju, je tombolo preložilo.

Uspela gasilska proslava v Ljutomeru

Ljutomer, 6. julija. Šestdesetletnica gasilskega društva je prav lepo uspela. V soboto zvečer je bil ves Ljutomer razsvetljen in društvo je priredilo svojim kumi-cam in častim članom bakljado in podoknico. V nedeljo 5. t. m. sta prispela iz Maribora g. okrožni inspektor dr. Schaubach kot zastopnik pokrovitelja g. bana ter pomožni škof g. dr. Tomažič. Na postajah so ju sprejeli gasilci z godbo; pozdravne govore so izrekli župan Zemljč, načelnik društva Kuharič in dve belooblečeni deklici, ki sta gostoma poklonili lepa šopka. Potem je g. pomožni škof bral na Glavnem trgu mašo, na koncu katere je v lepem govoru orisal delovanje društva v preteklih 60. letih. Zbrane gasilce je nato z balkona sreskega načelstva pozdravil g. župan, nakar je izpregovoril bodrilne besede zastopnik g. bana g. dr. Schaubach. Cestital je društvu na šestdesetletnici ter mu izrekel za njegovo človekoljubno delovanje zahvalo državne oblasti.

V imenu gasilske zveze je pozdravil gasilce g. Wengust, nakar je načelnik g. Kuharič po daljšem govoru pozval gasilce, naj zaključijo našemu najvišjemu organizatorju Nj. Vel. kralju: Zivio! Nato je mestna godba zaigrala državno himno. Slovesnost je zaključil strumni mimohod gasilskih čet, ki so štele približno 300 mož z Murskega polja, Ljutomerskih gor, Medjimurja in Prekmurja. Tudi Maribor je bil zastopan. Popoldne so domači gasilci v Seršenovem logu izvedli mokro vajo ter nastopili tudi z vajami s škericami. Nato se je pod mogočnimi hrasti razvila živahna zabava, ki jo je končala okrog 11. ure nenadoma močna ploha. Omeniti je še, da je zastopal Jugoslovansko gasilsko zvezo poleg g. Wengusta še tudi g. Pristovšek.

Tiskovna tožba Tumpej-Jelen v Mariboru

Urednik »Ujedinjenega železničarja« obsojen

Maribor, 7. julija

Danes je bila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem tiskovna razprava v tožbi železniškega uradnika in predsednika krajevnega odbora Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev v Mariboru g. Rudolfa Tumpeja proti odgovornemu uredniku »Ujedinjenega železničarja« g. Adolfu Jelenu. Tumpej je tožil Jelena, ker je objavil v svojem listu članek »Austro-liat internacionala pri zvezarjih« v 23. številki lista dne 25. decembra l. l., v katerem se mu očita, da je kot državni uradnik in kot voditelj narodnih železničarjev v Mariboru delal kupčije z zast-pniki avtomobilov »Austro-liat«.

Razpravo je vodil okrajni sodnik g. dr. Leš-nih, Tumpeja je zastopal odvetnik dr. Šnuderl, Jelena pa odvetnik dr. Reisman. Zaslanih je bilo več prič, med njimi podžupan dr. Lipold, zastopnik trdke »Austro-liat« Miro Žitnik, bivši občinski svetnik Andrej Bahun in drugi, ki so pričali vsi v prid tožitelja. Ob veliki pozornosti občinstva, posebno železničarjev, ki so napolnili dvorano, je sodnik kmalu po 16. uri razglasil sodbu, po kateri je g. Jelen kriv klevete po čl. 52. tiskovnega zakona. Zaradi tega ga je obsodil na 1200 Din globe, odnosno 20 dni zapora, plačilo sodnijskih stroškov, plačilo 200 Din odškodnine obtožitelju in objavo razsodbe v »Ujedinjenem železničarju«.

Divjanje brezvestnega šoferja

Podrl je orožnika in se zaletel v voz.

Sevnica, 6. julija.

Avtomobilskih nesreč je toliko, da Mlovek ni več varen, če prestopi prag svoje hiše. V soboto je žandarmerijski narednik Mrzlikar Avgust iz Krške vasi, ki je bil poklican v Sevnico, radi straženja železnice proge, šel v službo. Na precej ostrmem ovinku je pridrvel za njim avto, ki ga je vodil šofer Ivekovič Ivan z neko gospo ter se z vso silo zaletel v narednika Mrzlikarja, ga podrl in težko poškodoval. Brezvesten šofer je divjal z avtomobilom naprej in se zaletel v težko vprežen voz posestnika Curka iz Sevnice in mu potrgal na konju jermenja, nakar je divjal zopet naprej. Šele kaka 2 kilometra iz Sevnice ga je začela peči vest, nakar se je obrnil in pridravljal nazaj v Sevnico. Ponosrečno žrtev Mrzlikarja je vzel nato na svoj avtomobil in ga prepeljal v krško bolnico.

Vsa znamenja, na raznih brzozajnih drogih in plotih, tako tudi napisi pred trgi in vasi za označbo »15 km do brezuspešna. To je znak, da se vse avtomobilske nesreče zgodijo le v vinjenosti šoferjev ali lastnikov avtomobilov.

Bled

K vestem o škrlatici na Bledu se uradno ugotavlja, da je pred tedni sicer bilo nekaj lahkih obolenj škrlatice med prebivalstvom občine Bled, da pa so vse obolele otroke takoj prepeljali v ljubljansko splošno bolnico, tako da sedaj v občini Bled v celoti ni škrlatice in ni bilo zadnjih 10 dni novih obolenj.

Dolenji Logatec

Nabori. Kakor vsako leto, so se tudi letos vršili nabori kar dva dni. Moramo pohvalno omeniti, da so naši fantje postali že bolj dostojni in mirni, kajti ni bilo po ulicah pijanih rekrutov, kar je le v ponos fantov.

Škropljenje ulic. Občina si je nabavila ličen škropilni voz. Na žalost pa so se našli v občini še ljudje, ki so nahujskali od drugih, začeli agitirati proti škropljenju. Svetovali bi tem nahujskancem, da trezno premislijo, kaj govore in kaj delajo. Občini pa vsa čast kakor njenemu županu g. Oblaku, ki se ne ustraši nahujskanja niti pretenj, ampak gre za blago občine z duhom časa naprej.

Jz Dravske banovine

d Dravska direkcija pošte in telegrafa razglasa: Dravska direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje na podlagi člena 94 zakona o državnem računovodstvu ponovno ofertalno licitacijo za oskrbovanje prevažanja pošte v Mariboru. Licitacija bo 30. julija ob 11. uri v sobi št. 42 direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 2. Pogoji so na vpogled pri direkciji, pri mariborskih poštah, pri načelnstvu mesta Maribor in pri županstvih občin Krčevina, Košaki, Pobrežje in Studenci. Kavcija 7500 se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan licitacije pri direkciji, soba šte. 41.

d Absolutorijski in diplomski izpiti na državnem konservatoriju v Ljubljani. Koncem šolskega leta 1930/31 je napravil na ljubljanskem konservatoriju absolutorijski izpit visoke iz klavirja in absolutorijski izpit srednje šole z konpozicije g. Pavel Sivice. Dalje so napravili absolutorijski izpit srednje šole iz solopetja gđ. Arko Herta, Dolenc Josipina, Meze Anita in Mlekuz Marijeta. Rancigaj Pavel pa je napravil absolutorijski izpit srednje šole iz orgel. Diplomski izpit pedagoškega-učiteljskega oddelka državnega konservatorija pa so napravili pred posebno komisijo pod predsedstvom ravnatelja g. Mateja Hubada: gg. Juvaneč Ferdinand, Krmpotič Ivan, Lubec Roza, Menardi Pia, S. Rakovec Cirila, Sušnik Marija S. Zulj Ljubomira.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 1543

d Opozarjam na današnji oglas trgovine barv in lakov. 1520a

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Zveza bojevnikov iz svetovne vojne priredi tudi letos svoj običajni tabor na Brezjah. Zborovanje bo 15. avgusta in ga bo vodil general Maister. Zveza je zaprosila za polovično vožnjo po železnici in upa, da bo prošnja v kratkem ugodno rešena. Pozivamo vse tovariše iz svetovne vojne, da se te prireditve gotovo udeležijo.

d Kmetijski praznik na Krškem polju z veliko konjsko dirko, razstavo konj in goveje živine bo letos na praznik Vel. Smarna 15. avgusta. Vsa obširna okolica Krškega se že sedaj pripravlja, da proslavi letos ta praznik dela še bolj veličastno kakor druga leta.

Obhrede obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich. 398-2

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 756,3, termometer 20,4, relativna vlaga 75%, smer vetra N, oblačnost 8. V Mariboru je kazal barometer 753,9, termometer 20,7, relativna vlaga 88%, tiho, oblačnost 6. Opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja tempera-

tura je bila v Ljubljani — (18,5), v Mariboru 26,6 (15,3), v Zagrebu 31,4 (20,2), v Beogradu 28,3 (17,4), v Sarajevu 28,5 (15,5), v Skoplju 32,9 (16,2), v Kumboru 32 (30,9) in v Splitu 32,1 (21,3). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Sreda, 8. julija 1931. Kilijan. Pravoslavni: 25. junija Muč. Fevr.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočev var v Šiški.

* Maturantje VIII. a r. bivše prve državne gimnazije v Ljubljani obhajajo v ponedeljek 3. avgusta t. l. 30-letnico svoje mature. Vsi oni gg. sošolci, ki se nameravajo udeležiti 30-letnice, naj javijo svojo udeležbo do 25. julija na naslov: prof. dr. Val. Rožič, Gorupova ul. 18, Ljubljana. Vse drugo se bomo domenili pisмено.

* Rov pod Marijinom trgom. Dela pri tramostovju na Marijinem trgu počasi napreduje. Te dni so začeli podirati obrežni zid na desni strani Frančiškanskega mostu. Ko so ga porušili do tal, so odkrili star podzemski rov, visok 1,30 m in širok 95 cm. Rov sega do samostana in je dolg okoli 30 m.

* X. redni občni zbor »Soče« z običajnim dnevnim redom se vrši v soboto 11. t. m. ob 20,30 (pol 9. uri zvečer) v salonu pri »Levici«. Vabljeni samo člani društva.

* Najboljši liker sveta »Gromozovka« Maribor, Maistrova. 1334

* »MOTOH« KAVA DNEVNO SVEŽA!

* Iz bolnišnice. V bolnišnico so pripeljali več ponesrečencev. 73-letna delavka Helena Verbičeva iz Komende pri Kamniku je padla z voza in si zlomila levo roko. — 17-letna delavka Rozalija Mežnarjeva, uslužbenka v tovarni Peko v Trzinu, je tako nesrečno padla v tovarni, da si je zlomila desno nogo. — 18-letni čevljarški pomočnik Vinko Meglič iz Koverja pri Kranju se je peljal s kolesom proti domu. Blizu doma je padel s kolesa in zadobil težke poškodbe na glavi. — 28-letni posestnikov sin Josip Pateroster iz Zaloga je pomotoma pil neka zdravila in se zastropil.

* Sam se je ujel v past. Železničarski uslužbenec Zbanič je opazil, da je vplnil v njegovo barako v Mostecu, kjer ima shranjeno razno orodje in kroglice za balinanje, neznan delavec v družbi neznanega tovariša. Previdno se je splazil k baraki in zaprl vanjo vlomilca, dočim je njegov tovariš, ki je bil na straži, pobegnil. Vlomilec je bil zaprt v baraki toliko časa, da je

prišel stražnik in ga aretiral. V neznanu se spoznali samskega delavca brez stalnega bivališča Janeza Klinca. Za njegovim pobeglim tovarišem je uveden zasledovanje.

* Male tatvine. Žena mehanika Avgusta Zebretova je prijavila policiji, da je neznan mladenič iztrgal iz rok njenemu sinu Romanu na glavnem kolodvoru žensko ročno torbico in zbežal z njo proti glavnemu skladišču. V torbici je bilo več drobnarij v skupni vrednosti 70 Din. — Gostilničarki Mariji Baznikovi, Novi trg št. 2, je bilo ukradeno iz miznice več priborov v skupni vrednosti 120 Din. Tatvine je osumljen neka ženska, stara okoli 30 let. — Hišnik na ljubljanskem gradu Karol Pivk je prijavil policiji, da je neznan tat odprl nabiralnik pri kapelici Matere Božje v grajskem gozdu in odnesel ves denar, ki je bil v njem. Po hišnikovi izjavi tat ni mnogo odnesel, ker je nabiralnik dan poprej sam izpraznil. — Samski gospodinj Josipini Pozničevi, Cesta št. 9, je bilo ukradeno skoki odprto okno več kosov obleke v skupni vrednosti 100 Din. — Samski delavec Andrej I. je ponujal v neki gostilni na prodaj 7 krogel za balinanje v skupni vrednosti 200 Din. Andrej je, prijatelj, priznal, da so bile kroglice ukradene v St. Vidu. Zatrjuje pa, da jih ni ukradel on, temveč neki njegov tovariš K., ki je brez posla in brez stalnega bivališča.

* Nepopoljšljiva tatice. Aretirana je bila radi tatvine ure-budilke Ani Gorjančevi delavka Marta Zupančičeva. Zupančičeva je nepopoljšljiva tatice. Radi tatvine je dajala že 18-krat kaznovana.

Maribor

m Razglasitev vojaškega razporeda. Letošnja razglasitev vojaškega razporeda za Mariborčane bo v nedeljo, dne 12. t. m. od 7. ure zjutraj do 18. ure zvečer na vojaškem vežbališču na Teznu, in sicer ob vsakem vremenu. Zglasiti se morajo vsi vojaški obvezanci letnikov 1881 do 1909. Izvzeti so le: rezervni častniki naše armade, duhovniki, stalno inčasno nesposobni, invalidi ter težko bolni in vojno zadržani. Poslednji morajo to uradno dokazati. Nadalje se morajo javiti tudi dajalci živine, vozil in drugih prenosnih sredstev. Za zamudnike bo razpored 19. t. m. istotam.

m Mlekarska šola. Prospekt in učni načrt banovinske mlekarne šole v Škofji Loki, ki se odpre 10. novembra t. l., je interesentom na vpogled med uradnimi urami pri mestnem načelnstvu, Glavni trg št. 11, soba 8.

m Lovski dan v Ribnici na Pohorju priredi mariborska podružnica SLD 12. t. m. ob 15. uri v prostorih g. Ptačnika. Na ta prijateljski sestanek se vabijo vsi lovski zaupniki, lovski čuvaji in ostali lovci. Udeležba članov SLD iz Ribnice na Pohorju in njene okolice je obvezna. Lovski zdravo!

m Pijte original »CHABESO«. 1114

m Kinematografi. Grajski kino predvaja do vključno četrtka nemški velefilm »Sin belih planin«, kino Union pa od danes dalje zvočno vojaško humoresko »Otok garnizije«.

m Nesreča posestnice. Pri vožnji po nekem klanecu v Draži vasi je padla pod težko obložen voz posestnica Terezija Paholčeva. Kolo ji je zdrobilo desno nogo pod kolenom in so jo morali prepeljati v tukajšnji bolnico.

m Nesreča carinika. Pri padcu v nekem jarku na Pobrežju si je v ponedeljek zlomil levo roko 30-letni carinik Albin Drakšler.

m Starka pod kolesom. V Košakih je v ponedeljek neki kolesar povozil 60-letno kmetico Marijo Švarcovo iz Vukovskega dola. Starka je dobila več poškodb in je morala v bolnico.

m Slepa deca. V zavod za slepo deca v Kočevju se sprejmejo v začetku prihodnjega šolskega leta slepi otroci, za katerih sprejem zaprosijo roditelji ali njih namestniki. Pogoji za sprejem se izvejo pri mestnem načelnstvu.

m Karambol. V ponedeljek zvečer sta trčila na vogalu Jadranske in Dajnrove ulice skupaj avtomobil in kolo. Avtomobil, last Nabavljalne zadruge državnih namestencev je vodil sofer Matija Ule, na kolesu pa se je vozil zidarski pomočnik Martin Sattler iz St. Janža na Dravskem polju. V sled hladnokrvnosti soferja je kolesar ostal nepoškodovan, zdrobilo se je le kolo.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlji«!

m Aretacije. V ponedeljek sta bila v Mariboru aretirana Jožef L. radi prevare in Rudolf O. radi suma tatvine konja.

m Najden prstan. V ponedeljek se je našel pri gostilni Meierseidl na Tržaški cesti zlat prstan. Lastnik ga dobi v omenjeni gostilni.

m Napad. V nedeljo je pri Spodnji Kungoti nekdo od zadaj napadel 41-letnega posestnika Karla Martinška in ga podrl na tla. Pri padcu si je Martinšek zlomil levo nogo pod kolenom in so ga morali prepeljati v tukajšnji bolnico.

m Kap. V Kettejevi ulici je v ponedeljek zadela kap tankaj stanujočo 68-letno Frančiško Wolfovo. Prepeljali so v bolnico.

m Pretep. Nekje na Meljskem hribu je v ponedeljek zvečer nastal preprij in pretep, pri katerem je bil 25-letni Rupert Deutschmann ranjen na rami, nogi in po obrazu. Prvo pomoč so mu nudili na reševalni postaji.

m Furmanova se je vrnila. Pretekli teden smo poročali, da je brez slovesa izginila od svojega gospodarja 20-letna služkinja Terezija Furmanova in da je mogoče izvršila samomor. Kmalu na to je orožniški narednik Hirs našel na nekem travniku pri Slivnici onesveščeno neznanke, katero so 3. t. m. prepeljali v tukajšnji bolnico. Ker ni imela nobenih dokumentov, so šele v soboto dognali, da je to Furmanova, ki je v zmedenosti blodila okrog in tam obležala. Dne 5. t. m. pa je bila odpuščena in se je vrnila h gospodarju.

m Sum samomora. Pred dnevi je prispel v Maribor iz Vitanja 23-letni mizarski pomočnik Martin Mumeil in se nastanil pri svojem rojaku Ivanu S. v Razlagovi ulici. Kmalu je dobil tudi službo in bi bil moral v torek 7. t. m. nastopiti v delavnici mizarskega mojstra K. V ponedeljek pa je nenadoma izginil in pustil na mizi dopisnico, na kateri piše, da mu ni več

mogoče živeti in se bo usmrtil. O izginotju in dopisnici je bila takoj obveščena policija, ki ga doslej še ni našla in je zato mogoče, da se je res usmrtil.

Celje

* Slavnostna otvoritev Obrtnega doma. Spored otvoritve je sledil: V nedeljo 19. julija ob 6,30 obhod godbe po mestu, ob 7,45 sprejem gostov na kolodvoru in pohod pred Obrtni dom, ob 8. do 9. koncert železničarske godbe pred Obrtnim domom, ob 9. blagoslovitev Obrtnega doma in nagovor g. opata Juraka, nato otvoritev po g. banu dr. Dragu Marušiču in odkritje spominske plošče, od 9,30 do 10,30 ogled razstave obrtno-nadaljevalne šole v Obrtnem domu, ob 10,30 okrožni obrtniški zbor Zveze obrtnih društev Dravske banovine v Celju v dvorani Obrtnega doma, ob 13. slavnostni banket v Celjskem domu, ob 16. občni zbor Zveze obrtnih društev Dravske banovine.

* Diplomski izpit je položil na juridični fakulteti v Ljubljani g. Pavel Schwab, sin našega skladatelja dr. Antona Schwaba v Celju. Čestitamo!

* Smrtna nesreča otroka. V ponedeljek popoldan so neke ženske v bližini levškega mostu na polju delale. Sin tesarja iz Levca 5-letni Mirnik Jože ter neki drugi fant, ki sta se nahajala pri ženskah, sta šla k nekemu studentu vodo pit. Pri tem je Mirnik padel v vodo, njegov tovariš pa se je iz strahu skrtil. Ko so pol ure pozneje ženske pogrešale fanta in ju šle iskat, so našle Mirnikovega fanta mrtvega v vodi. Vsi poizkusi, spraviti ga zopet k življenju, so bili zaman.

* Smrtna kosa. V vojaški bolnici je 5. t. m. umrl 21-letni redov 39. pešadijskega polka Markovič Ljubomir, doma iz Vranske banje. — V Lokrovu št. 11 je 6. t. m. umrl 88-letni prevzikač Golavšek Jože.

* Nasilnost. V vasi Drevenik pri Kostivnici je prišel 4. t. m. k posestnici Fuhrmann Mariji posestnikov sin Šket Franc iz Drevenika, da bi od nje kupil telico. Ko si je žival ogledal in je posestnica povedala ceno, je začel šket mnogo manj ponujati, tako da Fuhrmannova sploh ni hotela pristati na kupčijo. To pa je šketa tako razjarilo, da je začel posestnico pretepati. Pri tem pa je tako nečloveško ravnal, da ji je zlomil levo roko, izpahnil palec na desni roki in jo nevarno poškodoval na glavi. Težko ponesrečeno Fuhrmannovo so morali prepeljati v celjsko bolnico. Surovi nasilnež pa bo moral odgovarjati za svoje dejanje pred sodiščem.

* Usodna pozabljivost. 4. t. m. je v Dramljah zaposlena služkinja Hrastnik Amalija popoldan ob 10. vračala s celjskega trga. Pred trgovino Mislej na Kralja Petra cesti je postavila svojo kočarjo na tla, da bi nekaj na njej popravila. Istosčasno pa je položila svojo denarnico na izločeno okno omenjene trgovine. Ko je bila gotova, je nadaljevala svojo pot. Komaj je napravila par korakov, je zapazila, da je pozabila svojo denarnico. Urno se je vrnila, denarnice pa ni bilo več. V denarnici pa je bilo 2000 Din, last njenega delodajalca. Nepošten človek je v kratkem času denarnico odnesel.

* Najdba. V Strossmayerjevi ulici je bila najdena jkava šoferska obleka. Dobi se na policiji.

* Nezgoda na Kapucinskem mostu. Stari in trhlji Kapucinski most se maje kot gugalnica, če se dva voza srečata na njem. Ni čuda zato, da je v ponedeljek popoldan posestnik Vaš Andrej iz Spodnje Hudinje, ko se je peljal čez most, padel z voza in se nevarno poškodoval. Z rešilnim avtom so ga prepeljali na rešilno postajo, kjer so ga obvezali in nato spravili domov.

Novo mesto

Strelska družina je imela v nedeljo dopoldne v mestni posvetovalnici svoj redni občni zbor, ki je bil kljub veliki propagandi prav klaverno obiskan. Izbrala se je nova uprava pod predsedstvom podpolkovnika Vlačava Dica. V interesu boljšega uspevanja družine bi bilo dobro pritegniti v odbor zastopnike vseh meščanskih in okoliških slojev. Potem pa složno in z vso vnemo na delo!

Pragersko

Tombola. V nedeljo je priredilo Olepševalno društvo Sp. Poljskava-Pragersko v društvene namene veliko tombolo, ki je prav dobro uspešna. Glavne dobitke so prejeli: Marija Gorican iz Leskovec prvo tombolo, telico; Janez Orhanber drugo tombolo, moško kolo; Vinko Brenčič tretjo tombolo, debelega prašiča. Po tomboli je bila v Luršakovih gostilni velika veselica.

Poljčane

Prvi telovadni nastop. V nedeljo 12. julija bo imel naš Sokol (ustanovljen lani v novembru) prvi telovadni nastop. Bo to ob enem prva večja manifestacija sokolske in državne misli v našem kraju in bo ta dan Sokol pokazal sadove svojega vztrajnega in tihega dela, ki ga je vršil med letom v skromni telovadnici (šolskem razredu). Priprave za ta prvi sokolski praznik, so v najlepšem teku. Celodnevna prireditel se bo vršila na šolskem vrtu — sokolskem letnem telovadišču — v Peklu. Od 8. do 10. bodo izvedene tekme posameznih oddelkov. Od pol 11. ure dalje bodo skušnje, ob 15. uri pa javna telovadba. Pri telovadbi nastopi tudi četa vojakov iz Slov. Bistrice z vajami s puškami. Pri prireditvi svira sokolska godba iz Središča. Po telovadbi bo istotam prosta zabava. Sodeloval bo tudi pevski odsek. Prosimo ponovno vsa sosedna bratska društva in čete, da podpro naše stremiljenje s tem, da nas ta dan čim številneje obiščejo. Domačine pa prosimo naj ta dan razobesijo zastave! — Zdravo!

Smrtna kosa. V najlepši dobi 52 let je umrla te dni spoštovana gospa Bogina iz Makol. Smrt je nastopila nepričakovano. Zjutraj so jo nič hudega sluteč v postelji našli mrtvo. Pokopali so jo v nedeljo, naj v miru počiva!

Avtošuma voznika Poljčane - Rogaska Slatina. S 1. julijem je bil zopet odprt redni dnevni avtobusni promet med Poljčanami in Rogasko Slatino. Iz Poljčan odpelje avtobus po polpetnajstem mariborskem vlaku ter pripelje iz Slatine k poldevetnajstem vlaku.

Jz drugih banovin

Rudnik z najboljšim črnim premogom

V Ibarskih gorah blizu poti iz Raške v Kraljevo je našel industrijalec Ivan Savij sloje črnega premoga, ki ima 7 tisoč do 8 tisoč kalorij. Tu so začeli kopati in pridobivati premog in zdaj je tam že velika kolonija z vsemi rudniškimi napravami za pridobivanje premoga. Tu so že v davnih časih kopali razne rude, toda šele po vojni so začeli z modernim pridobivanjem premoga. Teren v ibarski dolini preiskujejo sedaj neka francoska in angleška podjetja. Poseben uspeh pa ima pri tem naš industrijalec Savij. Našel je pri Jarandolu pri Jaški velikanska ležišča črnega premoga, katerega ne bo mogoče v več desetletjih izčrpati. Sloji premoga so 16 — do 20 m debeli, premog je pa prve vrste. Strokovnjaki so izjavili, da je ta premog najboljši po kakovosti in od vseh ležišč črnega premoga pri nas.

Zagoneten umor milijonarja — čudaka

Na Srebrnjaku pri Zagrebu so našli v ponedeljek zjutraj mrtvega bogatega posestnika Antona Repovečkega. Na prvi pogled so ljudje videli, da je Repovečki ni umrl naravne smrti. Dva njegova gostanovalec, moža in žena, je policija takoj prišla, ker sta osumljena, da sta morila, ali pa v zvezi z morilec. Repovečki, ki mu je bilo 66 let, si je nagrabil po dolgih letih dela in truda veliko premoženje, katerega cenijo nad 1.000.000 Din. Pred leti se je ločil od svoje žene in živel v svoji hiši z nečakom Andrejem Turkom in njegovo ženo Cilko. Ta dva sta stanovala s tremi otroci v sobah, katere je ločil od stanovanja umorjenega Repovečkega, samo hodnik. Repovečki je bil bogat, znal je pa tudi svoj denar zapravljati. Prihajal je ponoči kasno pijan domov in v takem stanju se je vrnil tudi usodno noč v ponedeljek. Rad je imel družbo sumljivih žensk in z njimi zapravljaj denar po nočnih zabaviščih. V tem pogledu torej ni bil skopuh, le doma je živel v zelo priprosti sobi s staro polomljeno opravo. Nihče si ni mogel razlagati, kako je mogel ta milijonar prebivati doma v tako bednem stanovanju.

Nihče ne ve, kdaj je prišel usodno noč domov. Videli so ga le že pijanega v neki gostilni na Srebrnjaku. Andrija Turk, ki je stanoval, kakor so sosedje povedali, skupno z Repovečkim, je v ponedeljek zjutraj razburjen povedal sosedom, da je stari umrl. Vsi so mislili, da je starca zadela kap. Ko so pa mrlja pregledali, so opazili na njegovi glavi rano, katero mu je morilec prizadel z nekim topim orodjem. Po telesu je bilo vse polno prask, ki so pričale, da se je Repovečki boril z morilecem. Aretirani Turk je imel tudi okrevljeno srajco in se izgovarjal, da si jo je umazal s krvjo, ko je obrnil truplo umorjenega starca pred komisijo. Repovečkega so našli tudi z

povezano glavo, kakor jo povežejo mrljem, ki umrejo naravne smrti, da se jim ne uparči obraz. S tem je hotel nekdo prevariti ljudi, da je Repovečki umrl naravne smrti. Polcija je uvedla strogo preiskavo in morda se ji posreči izslediti morilca in pojasniti ta zagoneten umor.

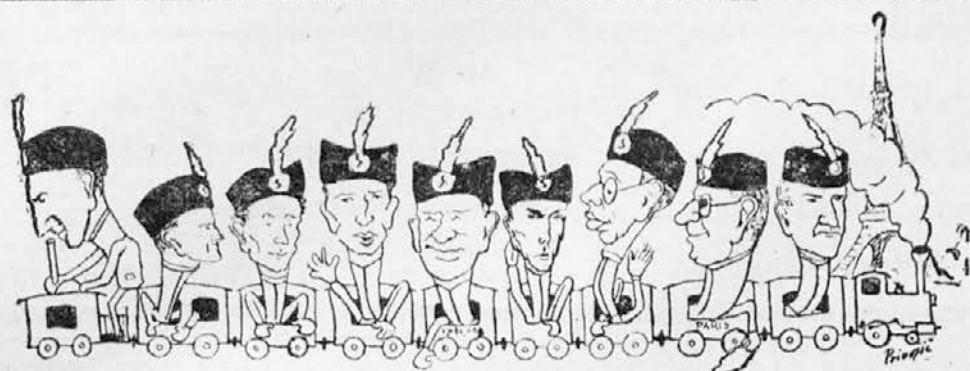
b Štirje utopljeni v enem dnevu. V Savi je predvčerajšnjim utonil 20-letni Evgen Kranjčar, ki je hotel preplaviti Savo pa je začel v vrtinec in utonil. Kmalu nato je Sava požrla 16-letnega trgovskega vajenca Mladena Milenkovića. Tudi njegovega trupla niso našli. Isti dan je pa Sava zahtevala še življenje delavca Radoja Riznića in tipografa Lazarja Vojislavljevića. Vozila sta se s čolnom po Savi in zadela v parnik. Čoln se jima je prevrnil in ker nista znala plavati, sta utonila.

b Zverinska mati. V Slatinu pri Čačku so orožniki prijeli 20-letno Stanojko Kaplarević, ki je služila več let pri posestniku Ivanu Petroviću. Lani je zanosila, svoje dete je pa takoj po porodu vrgla v Moravo. Ko je prišla domov je domačin izjavila, da je otroka dala nekim sorodnikom v rejo. To se je zdelo domačin sumljivo in ovadili so jo orožnikom. Ko so jo zaslišali je Stanojka priznala svoj zločin.

b Zaradi komunizma v smrt. V nekem zagrebškem hotelu se je nastanila 23. junija neka Olga iz Naše. Rekla je, da študira medicino in da bo napravila v Zagrebu izpite. Najela si je skromno sobico, iz katere je prišla le malokdaj. Hotelsko osebje se za njo ni dosti menilo, ker je bilo prepričano, da se dekle pripravlja res za izpite. V ponedeljek zjutraj je pa našla sobarica študentko nezavestno v sobi. Odpeljali so jo v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je dekle v samomorilnem namenu izpila večjo količino nekega strupa. Našli so tudi njeno poslovilno pismo, v katerem je samomorilka izjavila, da je študirala 3 leta v Parizu, kjer je spoznala nekega komunista, ki jo je zapletel v razne komunistične akcije. Zaradi tega je imela mnogo neprijetnih oblastni. Jaz sem svojo kazen prestala, Bog pa naj kaznuje tiste, ki so me zapeljali. Tako se končuje njeno pismo. Obupno dejanje tega dekleta je vzbudilo v Zagrebu sočutje, ker je dekle tudi jetično in nagluho.

b Najdeno truplo neznanca. Pri Sremski Kamenici so našli truplo neznanca, ki je sodeč po obleki, iz inteligenčnih krogov. Pri njem niso našli nobenih listin. Ker ima po telesu več poškodb ni izključeno, da je neznanec žrtve morila.

b Zločin obupanega moža. Pred sodniki v Mitrovici je stal te dni bivši redar Radovan Bujić, ki je meseca februarja umoril svojo ženo Milko. Obtoženec je izjavil, da je kriv in orisal svoj zakonski pekel. Žena ga je namreč varala kar na debelo, in ko se je od nje ločil, mu je še vedno delala škandale. Ob neki taki priliki jo je redar na ulici ustrelil. Obsodili so ga na leto dni robije.

Naši Sokoli tekmovalci na potu v Pariz.

Kot smo že včeraj poročali, so odšli naši Sokoli v ponedeljek zvečer z brzovlakom v Pariz na svetovno telovadno tekmo. Slovo na kolodvoru je bilo zelo prisrčno, tekmovalci so bili izvrstno razpoloženi. Danes prinašamo izvirno karikaturu, ki jo je narisal svetovni prvak brat Tošo Primožič. Od leve na desno so v vagonih brat Stane Trček, poročevalec saveznega TO, Miroslav Forte, Tošo Primožič, Boris Gregorka, Peter Sumi, Leon Štukelj, vsi tekmovalci; Matuš Franjo, Smrtnik Jože, sodnika, in Bajželj Ivan, vodja odprave v Pariz.

Obravnava proti Josipu Lombarju

Z njim vred so na zatožni klopi 3 ženske in 1 moski. — Lombar ni obtožen umora Bosanca Vojnikovića.

Ljubljana 7. julija.

Jutri dopoldne se bo vršila pred kazenskim senatom zanimiva obravnava proti 31-letnemu Josipu Lombarju, obtoženemu zločinstva zoper življenje in telo, zločinstva napravljavanja lažnih listin in prestopka tatvine. Obenem z njim se bodo zagovarjali neka samska posestnica iz Vikerč, žena nekoga ljubljanskega krojača, neka gostilničarka iz Šiške in neki krojaški mojster s Kodeljevega. Razen Lombarja so vsi obtoženci v prostosti.

Kakor znano, je bil Lombar osumljen, da je umoril 29. septembra lani nekoga Bosanca Vojnikovića, ki da ga je oropal, truplo pa vrgel v ponikovalnico v Kosezah. Zanimivo je, da Lombar ni obtožen tega delikta, ker mu ga niso mogli dokazati, pač pa je obtožen odpravljavanja plodu, napravljavanja lažne listine, dalje da je v lovišču pri Lahovčah neopravičen streljal na jerebice, divje golobe in šoje in še več drugih manjših deliktov. Lombarjev zagovornik je odvetnik dr. Lokar.

Ljutomer

Tombola Opleševalnega društva bo v nedeljo 19. t. m. v gostilni Triglav.

Razstava. Na Vidovdan je meščanska šola otvorila razstavo risb in drugih šolskih izdelkov, ki je bila jako okusno urejena. Risbe na stenah so kazale lep in smoten postopek od lažjega k težjemu ter zadivile oko s svojo barvitostjo. Ročna dela deklic in dečkov pa so pričala, da skuša šola združevati lepoto z uporabnostjo. Sploh je presenetljivo veliko število razstavljenih risb in izdelkov — dokaz, da se je vse leto v šoli res delalo. Razstavo je posetilo mnogo staršev in ljubiteljev mladine.

Litija

Ker je že toliko prerekanj o ustanovitvi salonskega orkestra »Lipe« v »Jugoslovanu« in ker se to nanaša najbolj na mojo osebo, naj mi bo dovoljeno tole pojasniti: V dopisu z dne 28. junija 1931 trdita gospod predsednik in novi gospod tajnik v imenu pevskega društva »Lipe«, da nisem niti ustanovitelj niti vodja društvene salonskega orkestra ter da sem v začetku sodeloval pri orkestru kot vsak drug član. Da sem vodja, nisem nikdar trdil. Ker pa vse to ni v skladu z resničnimi dejstvi, zato naj tu navedem kratko zgodovino ustanovitve salonskega orkestra. Ko je prišel g. učitelj Milan Pertot v Litijo, smo bili vsi veseli, ker smo zvedeli, da je namestnik peyovodje učiteljskega pevskega zbora v Ljubljani. Soglasno smo ga izvolili za peyovodjo »Lipe«. G. Pertot nam je tudi povedal, da je imel že svoj salonski orkester. Sprožili smo misel (med temi sem bil tudi jaz), da bi ne bilo napačno, ako bi tudi pri nas ustanovili nekaj sličnega. V tistem času pa je moral g. Pertot oditi z učiteljskim pevskim zborom na turnejo po Jugoslaviji. Po približno štirih tednih od prvega zamisleka bi bili morali igrati na deseti obletnici smrti gosp. Luke Svetca. Ker pa sem videl, da g. učitelj v štiri-

Potovanje po zvezdi večernici

126.

»Na tem debilu se bomo peljali,« je dejal, »Splezajmo nanj in odrinimo ga od brega!« Tako so tudi storili. Čez četrte ure je z plaval po deroči reki ta preprosti brod z vsemi tremi našimi prijatelji. Vožnja na niem sicer ni bila tako hitra kakor je bil pollet na kobilicah, a vedno se spreminjajoča slika pokrajine jim je krajšala čas. Vse polno je bilo zanimivih rastlin in živali.

najstih dneh ne bi mogel sam naštudirati vsega orkestra, že radi tega ne, ker še sam ni vedel, kdo bo igral v orkestru, sem sam zbral glavne moči, ki so se orkestru pridružile samo meni na ljubo. Nato smo se vadili vsak večer od 8 do 12 v našem stanovanju. Poleg tega je bilo potrebno pisati note, ker so bili nekateri komadi nepopolni. Tudi to delo sem izvršil sam! Do vrnitve g. Pertota smo se vadili 14 dni. Vse je bilo na mojih ramah, kar je bila za me velika žrtev, ko sem čez dan obilo zaposlen v lekarni in s študijem. Ko se je g. učitelj vrnil, je napovedal skupno vajo. Pri tej vaji smo že v celoti zaigrali vse komade. Seveda je bilo potrebno piljenja, ki ga je takoj začel g. Pertot. S tem se je šele v resnici pričelo voditeljsko delo g. učitelja Pertota pri orkestru in moje sodelovanje kot navadnega člana orkestra.

Brilli Božidar, stud. pharm.

Kotredež

Žetev pričinja. Po precej dobri košnji se nam obeta tudi zadovoljiva žetev, ki se pričinja ta teden. Sploh je letina dokaj zadovoljiva, le sadje ne kaže dobro.

Naši pevci se zopet zbirajo in vežbajo. Znano je, da so v Kotredežu kmetijski fantje jako dovezni za lepo petje. Pevske vaje vodi upravitelj zagorske šole g. Janko Levstik.

Gasilski dom hoče postaviti tukajšnje »Prosto-voljno gasilno društvo«. Ker je društvo še mlado in nima še materialnih sredstev, se pričakuje, da bodo okoliški posestniki in podporni člani žrtvovali po svoji moči vsaj v materialu, da pride društvo pod svoj krov. Ker je delokrog društva jako obširen, se je nadejati, da bo prizadevanje naših gasilcev rodilo uspeh. Načrte za Gasilni dom je napravil član društva g. France Košir.

Zagorje

Nesreča. Petletni Peterček Govejšek je po nesreči prišel pod voz g. I. D. in se jako nevarno poškodoval na nogah. Malemu nesrečnejšu je nudil prvo pomoč g. dr. Slavko Grum in odredil prevoz v ljubljansko bolnico. Ljubkemu fantku želimo skorajšnje okrevanje.

Nogometna tekma med kluboma S. K. »Zagorje« in S. K. »Sloga« iz Lok pri Zagorju je končala z rezultatom 2 : 2. S. K. »Sloga« je mladi nogometni klub, ki se je komaj predstavil publiki, pa je takoj pokazal, da bo treba računati z njim.

Kolo sreče. Zanimanje za tombolo naših kolašic je vedno ogromno. Prostor, letno telovadišče pri Sokolskem domu, je bil popolnoma natrpan. Sreč pri dobitkih pa so imeli: g. Barčičeva šivalni stroj znanke »Minerva«, neki rudar iz Trbovelj 1000 Din v gotovini, hčerka g. Bleiweisa vrečo moke itd. Drugi pa so se razšli z nado »kolo sreče se okreče«.

Škocijan

Vidov dan smo pri nas praznovali skupno s Turjakom. V soboto je bila slovesna služba za padle junake. V nedeljo 28. junija t. l. pa je bila slovesna sv. maša s slavnostnim cerkvenim govorom. Udeležila se jo je šolska mladina iz Škocijana in Turjaka, ki je imela svoje šolske slovesnosti po šolah pred sv. mašo in pa uradno. Slavnostni govor, ki ga je imel naš g. župnik, ki je znan narodni boritelj, je segal nam globoko v srce. Vidov dan je nam svedok, je rekel med drugim, da je jugoslovanska zemlja prepojena s krvjo slovenskih junakov, ki so padli za vero in domovino, zato mora ostati last Jugoslovanov, katerim naj vlada rod junakov — boriteljev za svobodo te zemlje — slavnih Karadjordjevičev! — 29. p. m. pa smo imeli prvo sv. obhajilo. 30 malih je pristopilo k mizi Gospodovi. Popoldne je bila slavnost prvoobhajancev.

Jesenice

Popravek. V članku »Dva nova mostova« priobčenem pod Jesenicami v nedeljskem »Jugoslovanu« čitaj mesto »Jesenice« — »Jesenice«.

V letošnjem šolskem letu je bilo na osnovni šoli 810 otrok.

Carinarica. Vprašanje graditve carinarice na Jesenicah je končno rešeno. Ministrstvo gradnje je odobrilo kredit, ki je bil določen na licitacijo v mesecu februarju.

80-letnica. V Mojstrani je praznoval 80-letnico rojstva g. Jože Košir, p. domače Lipnikov. Mož ima velike zasluge za občino in požarno brambo. Jubilaru tudi mi čestitamo in mu kličemo »še na mnoga leta«.

Smrtna kosa. V bolnici bratovske skladnice na Jesenicah je umrl uslužbenec tovarne KID Slabe Luka v starosti 50 let. Bodi pokojniku ohranjen časten spomin, preostalim iskreno sožalje.

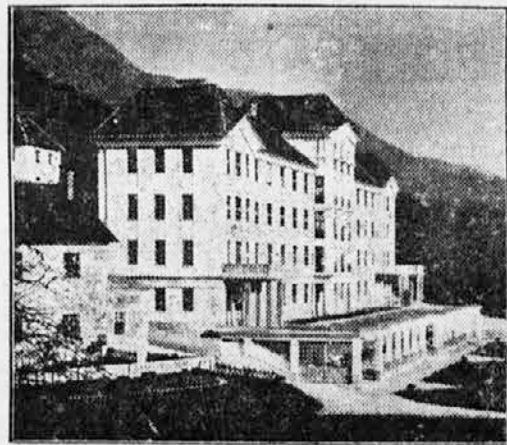
Proslava sv. Cirila in Metoda. Proslava sv. Cirila in Metoda je bila na Jesenicah zelo veličastna. Sokolska godba je igrala pred otroškim vrteem na Savi, nekaj pevskih točk pa je zapelo pevsko društvo »Sava«. Otroški vrtec sv. Cirila in Metoda na Savi je bil lepo okrašen. Proslavi je prisostvovala številno občinstvo.

Poklonski sanatorij. Zeleniški delavec Dir-jec Franc si je v soboto jutraj v trenutni duševni zmedenosti prerazal vrat z britvijo v samomorilnem namenu.

Obisk na Golniku

Najznamenitejše zdravilišče za tuberkulozo v državi -- Razgovor s šefom-zdravnikom dr. Neubauerjem

Človek, ki v nedeljo ne ve, kam bi se djal, naj lepo sede na gorenjski vlak, naj se pelje do Križi pri Trzinu, potem se naj pa potrudijo se dobre pol ure do Golnika in naj za nekaj minut obišče starega, napol pozabljenega znanca, ki utegne biti med tistimi dve sto pacienti, kar jih tam polega po sobah in terasah in promenira po travnikih in gozdovih in čaka zdravja in vsega. Sanatoriji, bolnice, zdravje, bolezen, medicina — vse to so stvari, okrog katerih je pesniška duša preprostega občinstva od pamtveka napletla toliko predsodkov, krivih podob in strahov, kakor je znal človeški duh nasnavati svetlih in črnih fantazij pač samo okrog tajne rojstva in smrti. Toda tudi sanatorij za tuberkulozo ni nič drugega kakor kos življenja; toliko volje do življenja kakor med tuberkuloznimi ljudmi skoraj ne boš našel nikjer drugje, in človek, ki si domišlja, da je zdrav — saj ni na svetu nobene druge tako relativne stvari, kakor je zdravje — bi se na Golnik skoraj lahko šel

Zdravilišče Golnik

učit dobre volje in vere in vsega tega. Takšen je bil moj vtis, ko sem pred dnevi obiskal prijatelja, ki ga je za lansko veliko noč nenadoma tako nasilno napadla bolezen, da je v dveh, treh nočeh skoraj vse svoje življenje in kri izbruhal iz sebe, pa je ravno v zadnji minuti še dosegel Golnik in so ga potem v kakšnem podrgnem letu spet postavil nazaj na noge. Ob tej priliki je bil šef-zdravnik g. dr. Robert Neubauer, ki je pred osmimi leti prevzel vodstvo Golnika in pod čigar rokami je sanatorij napravil ves razvoj od skromnih začetkov do odlično urejenega modernega zdravstvenega zavoda in ki mu zadnja leta vestno pomaga asistent dr. Franjo Radšel, toliko prijazen, da me je, kolikor se to pač da, uvedel v dejanje in nehanje te velike, dobre, vseh grenkih žalosti in vsega velikega upanja polne hiše in mi pripovedoval:

Zdravilišče je bilo najprej zamišljeno kot invalidski zdravilišče; po prevratu se je s fronte vračalo ogromno število bolnih, zlasti z jetiko inficiranih vojakov in za civilno prebivalstvo je bila velika nevarnost, da se bolezen razmahne v katastrofalnem obsegu. Tedanja pokrajinska vlada je dobro razumela položaj in je sklenila ustanoviti to zdravilišče za vračajoče se vojake in v ta namen je bil kupljen stari grad na Golniku, ki ga omenja že Valvazor. Poleg gradu je pokrajinska vlada začela zidati veliko moderno poslopje, ki je bilo do leta 1923. v surovem gotovu, zaradi pomanjkanja kreditov pa so se nadaljnja dela zavlekla, tako da so prvi bolniki prišli v novo stavbo šele leta 1925. Polagoma je prihajalo na zdravljenje čez dalje manj invalidov, tuberkuloza se je v nič manjšem obsegu širila tudi med civilnim prebivalstvom, zdravilišče v Topolšici je bilo polagoma premajhno za vso pokrajino in tako je kar sama od sebe prišla misel, naj bi Golnik začel sprejemati tudi civilne bolnike. Tej misli je ministrstvo za narodno zdravje leta 1925. dalo sankcijo in tako je bil storjen prvi korak za izvedbo zdravilišča, kakršno je oziroma si prizadeva biti današnji Golnik: ljudsko zdravilišče, namenjeno predvsem srednjim slojem — delavci imajo svoje lepo urejene sanatorije na Klenovniku, Brestovcu in Rabu. Zdaj sprejema Golnik bolnike iz vse države, stalno jih je med njimi zlasti mnogo z juga, tako da statistika za lansko leto izkazuje 65% pacientov iz južnih pokrajin in samo ostalih 35% iz Slovenije.

Od leta 1925. posluje zdravilišče brez vsakršne podpore. Posebne socialne naloge vrši pač toliko, kolikor mu denarne razmere dopuščajo. Po stanovih je med pacienti stalno največ inteligentnih poklicev, in sicer jih je bilo lani 68% ter 32% telesnih delavcev; med inteligenco, ki se prihaja zdraviti, je največ dijakov, visokošolcev, učiteljev in uradnikov.

Leta 1928. je zdravilišče pod vodstvom oblastnega odbora doživelo drugo dobo intenzivnega gradbenega dela. Tisti čas se je Golnik zunaj in znotraj tako izpopolnil, da predstavlja danes v naših razmerah v resnici višek obsega in notranje opreme. Z depandanso, ki jo namerava za svoje člane tu zgraditi uprava bolniškega fonda državnih železnic, in pa z zgraditvijo povilijona za otroke, ki je zadnja velika želja zdraviliškega vodstva, katere ostvareitev pa spet zavisi od denarja, bi bil vnanji razvoj zdravilišča na Golniku za enkrat za končen.

Najbolj žalostna stran in najtežji zadržek, da zdravilišče ne dosega sijajnejših uspehov,

kakor jih, je pač dejstvo, da bolniki po navadi skoraj nikoli ne pridejo pravočasno. Ena največjih nalog protituberkuloznih lig bi morala biti, da bi ljudi s poukom in s propagando še o pravem času navajale k zdravniku. 77% vseh bolnikov, ki se zatekajo na Golnik, prihaja šele v tretjem štadiju svoje bolezni, skoraj vsi z velikimi tuberkuloznimi ranami, z odprto tuberkulozo pljuč. V svoji stiski in nepoučenosti pričakujejo, da bodo okrevali že kar v par dneh, in ne morejo dometi, da težka rana ne ozdravi niti v treh, štirih mesecih. Seveda pa to žalostno dejstvo nima svojega razloga samo v pomanjkanju najosnovnejše zdravstvene izobrazbe, temveč še bolj v materialnem pomanjkanju, v bedi našega malega človeka. Naravnost pradoxalno je, da se je lani nahajalo v zdravilišču samo 8% pacientov s prvim štadijem bolezni, da pa je vendar 53% bolnikov zaradi pomanjkanja sredstev zapustilo zdraviliško oskrbo prej, kakor v treh mesecih — zdravljenje pa, ki bi naj bilo uspešno, bi moralo trajati še mesece in leta. Vključ tem težkim razmeram pa beleži zdravilišče v letu 1930 vendar 84% pozitivnih uspehov v vseh štadijih — dasi seveda ti uspehi vedno ne morejo pomeniti definitivnega ozdravljenja. Te številke govore, da uspehi Golnika ne zaostajajo niti za uspehi švicarskih zdravilišč svetovnega slovesa.

Med sredstvi, ki jih za dosego svojega poslanstva sanatorij uporablja, je na prvem mestu klima: podnebje na Golniku je izredno ugodno, skoraj docela brez vetra, popolnoma brez megle, temperatura je za 4—8 stopinj višja kakor v bližnji Kriški dolini — v kratkem bo zdravilišče dobilo svojo lastno meteorološko postajo, tako da bo moglo vse te svoje vrline tudi tabelarično pokazati. Podnebje in dietična prehrana — to sta prva pogoja, toda za 77% težkih slučajev je vse to mnogo premalo. Zdravilišče na Golniku deluje danes z vsemi sredstvi, kar jih pozna moderna medicina sveta, z operativnim zdravljenjem vred, ki je najnovejšega datuma. Prav lepe uspehe izkazuje zlasti metoda takozvanega umetnega pneumothoraxa (stisnjenje pljuč z zrakov), pa tudi vzbrizgavanje zlatih soli itd.

Z razvojem moderne tehnike in civilizacije opažamo, da je na svetu tuberkuloza čedalje več. Povsod, kjer je beda, brezposelnost, stanovanjska miserija — povsod tam so zanj ugodna tla. Po naših gorenjskih mestih, zlasti v Trzinu in v Kranju, ki sta bila pred kakšnim desetletjem še med našimi najbolj zdravimi kraji, se je z razvojem moderne industrije razmahnila tuberkuloza v tolikšnem obsegu, da navdaja človeka s strahom in s skrbjo. Potreba po zdraviliščih bo čedalje večja, samo vprašanje je, od kod jih bomo jemali; komaj bi bilo, da bi Rockefellerji z milijardami prihajali na svet. Toda če že ne moremo graditi novih zdravilišč, naj bi se vsaj disperzirali gradili povsod v večjih krajih. Zdravilišče na Golniku dosega doslej maksimum uspehov, kar jih je z vsemi metodami moderne medicine ob razpoložljivem času mogoče doseči. Večje uspehe bo lahko želo samo tedaj, če bo tudi socialni strani zdravljenja zadoščeno; ustvariti bo treba pogoje, da se bo vsak bolnik lahko o pravem času začel zdraviti, to se pravi, da bo imel sredstva za to in da bo vsaj o tistem, kar mora vsakdo vedeti o bolezni, poučen; nadalje bo treba stvari tako urediti, da bo imel vsak pacient na razpolago ves čas, ki je nujen za ozdravitev. Za dosego takšnih razmer pa bo treba srčnega in pogumnega sodelovanja vse javnosti.

Trbovlje

Licitacija za zgradbo vodovoda v Hrastniku. V soboto 11. julija ob enajstih dopoldne bo v pisarni gradbenega oddelka občine Trbovlje javna ofertalna licitacija za zgradbo vodovoda v Hrastniku. Uradni proračun znaša dinarjev 2.078.371,20.

Praznovanje pri rudniku v Julinu. Meseca julija bodo praznovali vsak ponedeljek in vsako soboto v tednu razen tega pa še v sredo 8. t. m.

Nedeljske nogometne tekme. Nedeljske nogometne tekme so končale dopoldne med SK Dobro in Mladostjo s porazom slednje, popoldne med SK Amater in SK Retjem s porazom Retja in med Hermesom in Trbovlje s porazom Trbovelj z rezultatom 4 : 5.

Morski vrag

eden najlepših romanov svetovno znanega ameriškega pisatelja Jacka Londona, se dobi za nizko ceno Din 20.—, vezan izvod Din 30.—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Za počitnice berite

»V oklopnjaku okoli sveta«. Petro in zabavno čtivo. V dveh delih; vsaki del po Din 20.—, vezan Din 26.—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

„Adler“ kolesa

Najboljša kvaliteta! — Nizke cene!

Edino prava Adler kolesa „Gritzner“ kolesa

kotih svojstvo je lahek tek in izborna kakovost, dobite samo pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

Nizke cene! — Najboljša kvaliteta!

Mleko za bolnike in dojenčke

Spomladi lanskega leta se je uveljavil naš novi zakon o živilih. Namen tega zakona je, zagotoviti našemu konsumentu v prvi vrsti zdravotno prehrano, v drugi vrsti pa ščititi ga pred raznimi spekulativnimi elementi, ki bi mu lahko povzročili škodo s prodajo manjvrednega blaga.

Živilski zakon predvideva med drugim tudi prodajo takozvanega prednostnega ali specialnega mleka, ki je namenjeno v prvi vrsti bolnikom in dojenčkom, pa tudi takim ljudem, ki so sicer zdravi, vendar pa so radi slabotne konstitucije vedno v nevarnosti pred infekcijami. Zato se pri nas pomen mleka kot prenašalca nalezljivih bolezni zelo poudarja in marsikdo nevede, da je mleko poleg pitne vode lahko najnevarnejše leglo bolezenskih klic. Bolezni, ki se največkrat z mlekom prenašajo so: trebušni legar, griza in v prvi vrsti tetika, ki je med našimi kravami, kakor se to večkrat čita v časopisih, baje zelo razširjena.

Nasprotno pa predstavlja ravno neoporečno in zdravo mleko hrana, ki more v največji meri krepiti slabotno in razvijajočo se telo, ker vsebuje vse snovi, ki so za to potrebne. Res je sicer, kakor si bo marsikdo mislil, da se da odstraniti nevarnost infekcije po mleku na ta način, da se mleko pred uporabo prekuha. Vendar to v gotovem oziru dotični v veliki zmoti. S prekuhanjem se namreč uničujejo v mleku takozvani vitamini, ki dovoljujejo popolno izkoriščanje hranilnih vrednosti mleka.

Namen trgovine s specialnim mlekom je nuditi kupcu izdelek, ki se lahko uživa tudi v surovem stanju in brez strahu pred infekcijami. Saj je tako mleko res sveže in popolno — prosto bolezenskih klic.

Predpisi za specialno mleko so zelo strogi.

Zahtevajo točno kontrolo osebja, krav, hlevov in vsega, kar je s tem v zvezi od pridobivanja mleka do njegove oddaje konzumentu (kanalizacija, vodovod, gnojnice, prevoz itd.).

Zelo hvalevredno je, da si je naložila mlekarska zadruga v Medvodah na lastno inicijativno nalogo zalagati naš trg s specialnim mlekom. Da je sploh lahko dosegla tozadevno dovoljenje, je morala žrtvovati precejšnje zneske. Higijenske prilike, v katerih ta zadruga pridobiva mleko, so pod stalnim nadzorom Higijenskega zavoda v Ljubljani, ki tudi od časa do časa preiskuje vzorce mleka, ki jih jemlje v hlevih. Osebe, ki je zaposleno pri molženju in odpravljanju mleka, je pod stalnim nadzorom. Sreški veterinar stalno pregleduje molzno živino. Vsako najmanjšo napako, ki bi se pokazala v zdravstvenem stanju osebja ali živali, je prizadeti dolžan sporočiti merodajni oblasti.

Specialno mleko se polni po molži direktno v sterilne steklenice in prihaja takoj v promet. Na steklenicah je zaznamovan datum molže, s čimer je dano jamstvo za svežost mleka. Tudi nosi vsaka steklenica naslov producenta, tako da je dana možnost kupovanja mleka vselej iz istega hleva. To mleko prodaja sedaj le ena mlekarna v Ljubljani.

Da je uveljavljenje tega novega produkta zelo važno tudi iz narodnogospodarskega vidika, je jasno. V razmerju s tujnimi državami stojijo naše mlekarsko gospodarstvo še na precej nizki stopnji. Razumljivo je torej, da pomeni produkcija specialnega mleka v tem oziru precejšen korak naprej. Še bolj pomembno pa je, da je izšla pobuda za ta korak iz vrst samega kmetstva. Dolžnost državne oblasti kakor tudi vse javnosti je, da to prizadevanje pospeši in podpre.

Ing. Friderik Gerl.

Gospodarske vesti

× **Imenovanje pri mednarodnem obrtnem zavodu.** Medn. obrtni zavod v Parizu je imenoval g. Milana Stojanovića, predsednika beogradske obrtne zbornice za našega predsednika pri tem zavodu, za člana pa je bil imenovan g. Albert Piro.

× **Novi inšpektor pri ministru za trgovino in industrijo.** Vpokojeni inšpektor finančnega ministristva g. Badi je bil imenovan za inšpektorja pri ministru za trgovino in industrijo.

× **Novi komisar OUZD v Zagrebu.** Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je imenovalo generalnega tajnika zveze industrijcev v Zagrebu Bauerja za komisarja zagrebskega OUZD.

× **Naše svilarstvo.** Naše svilarstvo se najbolj razvija v Južni Srbiji. Po uradnih podatkih je bilo lani tani 1.227.000.000 svilodolnih bub. Murno je bilo preko 3.000.000. Od teh so zasadi samo lani okrog 1.000.000. Najbolj je razvita sviloreja okrog Djevdjelije, kjer bodo v kratkem zgradili tvornico svile. Za pospeševanje svilarstva je vlada doslej izdala okrog 20.000.000 dinarjev. Pa tudi v Bosni se svilarstvo polagoma razvija. V kratkem bo zgrajena v Vrbasu svilarana. Gradi jo neko švicarsko podjetje. Za ta teden nameravajo iz Švice poslati moderne stroje, ki jih bodo takoj instalirali, tako da bo tvornica pričela poslovati že koncem meseca avgusta.

× **Vozne olajšave** je dovolilo prometno ministrstvo za poset mednarodne razstave letal in avtomobilov v Bukarešti, ki bo trajala od 30. avgusta do 27. septembra t. l., ter posetnikom in razstavljalcem poljedelske razstave in sejma v Subotici, ki bo trajala od 4. do 18. avgusta t. l. Za prevoz blaga za razstavo v Subotici velja olajšava po tarifu II. št. 13.

× **Generalna direkcija državnih železnic** obvešča, da je belgijska carinska uprava prevzela mednarodni obrazec o carinskih deklaracijah, ki ga je treba priložiti tovarnim listom za vse pošiljke v Belgijo.

× **Poučno potovanje živinorejcev** priredi v času od 20. do 24. septembra t. l. sreski kmetijski odbor v Ljubljani. Organizatorično najnaprednejše kraje Avstrije. Potovanje s primerno odborovo podporo je predvideno predvsem za bodoče aktivne funkcionarje gospodarskih organizacij, katerih glavni smoter je povzdiga živinoreje. Na svoje stroške pa se potovanju lahko pridruži vsakdo iz kateregakoli sreza bivše štajerske, v katerem se goji bela marijadvorska živina. Spored poučnega potovanja je zelo pester ter bodo udeleženci izletali deležni vseh gospodarskih prireditvev in novjših pridobitev glede marijadvorske živine, začeniši z velikim zborovanjem in predavanjem s skioptičnimi slikami v Brežah, obiskom najraznovrstnejših gospodarskih objektov in organizacij do velikega plemenskega sejma v Gradcu in jubilejne razstave gornještajerske marijadvorske rejske zveze v Neumarktu. Vse prijave in dopise je treba poslati najkasneje do 20. julija t. l. na naslov, Fr. Wernig, Slovenjgradec.

× **Jugoslovansko-romunski lesni sindikat.** Bukovinski lesni industriji so povoljno sprejeli poročilo o sklenjenem jugoslovansko-romunskem lesnem sindikatu. Da pa ne bi bila prizadeta lesna trgovina na internem tržišču, so sklenili organizirati podsinikat, ki bi se priključil velikemu lesnemu sindikatu kot posebna skupina. Preteklo soboto pa se je na Dunaju

vršila seja jugoslovansko-romunskega sindikata zaradi nadaljnjih priprav za skupen nastop romunske in jugoslovanske lesne industrije na evropskih lesnih tržiščih.

× **Zveza jugoslovanskih rudarskih podjetij.** Ministrstvo za gozdove in rudnike je dovolilo, da se vse rudarske organizacije v državi združijo v zvezo rudarskih podjetij Jugoslavije.

× **Nagrade za plemenske konje.** Letošnja premovanja plemenskih konjev se vrše pod običajnimi pogoji dne 30. t. m. pri sv. Lenartu v Slov. Goricah za srez Maribor levi breg, dne 31. t. m. v Pljužu za sodni okraj Ptuj, dne 1. avgusta v Ormožu za sodni okraj Ormož, dne 10. avgusta v Celju za srez Celje in Šmarje pri Jelšah, dne 11. avgusta v Ljutomeru za toplotkrovne konje sreza Ljutomer, dne 12. avgusta v Beltincih za srez Murska Sobota in Dolnja Lendava, dne 1. septembra v sv. Jerneju za srez Krško in Brežice, dne 2. septembra na Igu za srez Ljubljana okolica in Litijska, dne 3. septembra v Kranju za srez Kranj in v Lescah za srez Radovljica.

× **Na jesenskem sejmu v Pragi,** ki se bo vršil od 6. do 13. septembra, bodo sodelovali tudi naši trgovci in gospodarske organizacije. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine priredi ekskurzijo v Prago. Namen te ekskurzije je, da se izvozniki naših agrarnih pridelkov čimbolj približajo češkoslovaškim interesentom in publikli. V Pragi se bodo ob priliki te ekskurzije vršila posebna strokovna predavanja o gospodarskih razmerah v naši državi. Obvestila o ekskurziji daje propagandna sekcija zavoda od 15. julija dalje.

× **Prodaja.** Dne 18. julija t. l. se bo vršila pri Glavni subotički carinarnici v Subotici javna prodaja 95.860 metrov polsvilenih trakov za klobuke. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

× **Oddaja zakupa pravice veleprodaje tobaka** za regij Litijska se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 18. julija t. l. pri Upravi državnih monopolov v Beogradu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.)

× **Oddaja prenosa municije in inženjerskega materiala** se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 17. julija t. l. v pisarni referenta artilerije Komanda III. armijske oblasti v Skoplju. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

× **Oddaja del za napravo instalacije** za centralno odvajanje dima v kurilnici tovarne postaje Novi Sad se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 16. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji in načrti pa pri gradbenem oddelku iste direkcije.)

Borzna poročila

dne 7. julija 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 7. julija. Amsterdam 2274:15 do 2280:99, Berlin 1340:62—1344:64, Bruselj 789 do 791:36, Budimpešta 987:18 do 990:24, Curih 1095:45—1098:75, Dunaj 793:86—796:26, London 275:12—275:94, Newyork 5642:63—5659:63, Pariz 221:28—222:10, Praga 167:22—167:72, Trst 295:95—296:85.

Zagreb, 7. jul. Amsterdam 22:7415—22:8099, Dunaj 792:86—796:26, Berlin 13:4062—13:4464, Bruselj 789—791:36, Budimpešta 987:28 do 990:24, London 275:12—275:94, Milan 295:95 do

296:85, Newyork kabel 56:5363—56:7063, Newyork ček 56:4263—56:5963, Pariz 221:44—222:10, Praga 167:32—167:72, Curih 1095:45—1098:75.

Beograd, 7. julija. Amsterdam 2274:15 do 2280:99, Berlin 13:444—1360:62, Bruselj 789 do 791:36, Budimpešta 988:28—992:24, Bukarešta 33:63—33:73, Dunaj 793:26—296:26, London 275:12—275:94, Milan 295:95—296:85, Newyork 5642:63—5659:03, Pariz 221:64—222:10, Praga 167:22—167:72, Curih 1094:65—1098:75.

Dunaj, 7. julija. Amsterdam 286:38, Atene 9:2325, Beograd 12:5537, Berlin 168:78, Bruselj 99:35, Budimpešta 123:99, Bukarešta 4:2313, London 34:615, Madrid 67:50, Milan 37:25, Newyork 711:20, Pariz 27:875, Praga 21:0637, Sofija 5:1535, Stockholm 190:60, Kopenhagen 190:40, Varšava 79:64, Curih 137:85.

Curih, 7. julija. Beograd 9:1125, Pariz 20:21, London 25:0850, Newyork 516, Bruselj 72:10, Milan 27:0175, Madrid 49:15, Amsterdam 207:70, Berlin 122:43, Dunaj 72:57, Stockholm 138:40, Oslo 138:20, Kopenhagen 138:20, Sofija 3:74, Praga 15:2875, Varšava 57:80, Budimpešta 90:1250, Atene 6:70, Carigrad 2:45, Bukarešta 3:0750, Helsingfors 13.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 7. julija. Na tukajšnjem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 7. julija. Državni papirji: 7% inv. pos. 84 d., vojna škoda ar. 296—297 (296), kasa 296—297 (296), ult. dec. 400—402, 4% agr. obv. 47—50, 7% Blaire ar. 79:50—80 (79:75), kasa 80 bl. 8%, Blaire 90—90:50 (90:50), 7% pos. hip. 80—81, begl. obv. 63—63:75, Banke: Hrvatska 50—60, Praštediona 955—965, Jugoslov. Union 163—165, Judica 66:50—67, Ljublj. kred. 120 d., Mednarodna —, Narodna 6300 do 6900, Srbska 192 bl., Zemaljska 119—122. Industrije: Sečarana Osijek 245—250, Trboveljska 258—260, Slavonija 200 d., Vevče 120 d., Guttman 110—120, Danica 65 bl., Drava 235 d., Nar. mlin. 15 bl. Isis 40—45, Dubrovačka 300 d., Oceanija 10 d.

Beograd, 7. julija. 7% inv. pos. 82:50—94:50, vojna škoda pr. 393—395, ult. nov. 400—402, 4% agr. obv. 46—47, 7% Blaire 79:50—80, begl. obve. 62:50—62:75, Narodna banka 6700.

Dunaj, 7. julija. Bankverein 15, Dunav-Sava-Adria 13:40, Prioritete 92:65.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 7. julija. 7% Blaire 79:75—80.

Newyork, 7. julija. 8% Blaire 89—90, 7% Blaire 79:25—79:75, 7% pos. hip. b. 77—79.

Ljubljansko lesno tržišče

Ljubljana, 7. julija. Tendence neizpremenjenosti slaba, promet 1 vagon remeljnov.

Žitna tržišča

Ljubljana, 7. julija. Tendence stalna, brez prometa.

Novi Sad, 7. julija. Pšenica: sremeska nova 79:80 kg 166—170, slav. nova 78 kg 167:50 do 170, Koruza: baška 94—96, baška ladja Dunav, Sava, Tisa 96—98, baška-okolica Sombor 95 do 97:50, sremeska okolica Sid 95—97:50, sremeska okolica Indija 94—96, Moka: 0, 00 265 do 275, 2, 245—255, 5, 230—250, 6, 220—230, 7, 175 do 180, 8, 120—125, Otrobi: baški 115—120. Tendence mirna, Promet: pšenica 8 vagonov, koruza 8 vagonov, moka 6 vagonov, otrobi 1 vagon.

Vse barve, lake in firneže

dobite najbolje in po konkurenčnih cenah pri

„Lustra“ V. Laznik Ljubljana

Gospodarska cesta 12 poleg restavracije „Novi Svet“ 1520

Vrtno zaklopne stole

prodaja pisarna Tribuš na Glincah — tel. 2605

Priporoča se

naravni domači

malinovec

tvrdke „Malina“ d. z. o. z.

Ljubljana VII Medvedova ulica 4

Zakon o uradnikih

(U. Z.) Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku, dobite v upravi „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din. Za poštnino 1 Din v znamkah. Naročite ga še danes, ker je zaočena majhna.

Novi patent!

Kante za mleko

Vsebinska 25 litrov, teža 10 kg, cena 170 Din. — Nudi Aleksander Szeles, Sombor. 1557

Nogavice, rokavice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Knežinja Zurova

prekrasni ljubavni roman. Cena Din 30.—, v platnu vezan 35.—. Naroča se pri upravi „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče 4.

Pozor! Pleskarska in ličarska dela za privatnike in nove stavbe

z najugodnejšimi pogoji izvršuje strokovno Ivan Genussi, pleskar, Ljubljana, Igriška ul. 10 1593 Postrežba točna! Cene solidne!

Makulturni papir

se poceni prodaja Na razpolago večja količina Naslov pove uprava Jugoslovana

ruza 8 vagonov, moka 6 vagonov, otrobi 1 vagon.

Budimpešta, 7. julija. Tendence prijazna. — Promet omejen. Koruza: julij 13:35—13:44 (13:44—13:46), transit jul. 10:70, avgust 13:38 do 13:44 (13:46—13:48), september 13:43—13:46 (13:50—13:52), maj 11:70—11:82 (11:75—11:76).

Razglas o licitaciji.

Zupanstvo mesta Brežice razpisuje za odajo del zgradbe uradnega poslopja za srezko načelstvo v Brežicah II. javno pismono ponudbeno licitacijo, ki se bo vršila na dan 24. julija 1931 ob 11. uri dop.

v mestni posvetovalnici v Brežicah. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobe proti plačilu 130 Din med uradnimi urami v občinski pisarni v Brežicah.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša za:

1. Zidarska dela . . . Din 467.134:91
2. Tesarska dela . . . „ 107.321:99
3. Ključavničarska dela . . . „ 43.835:72
4. Krovska dela . . . „ 18.017:84
5. Kleparska dela . . . „ 22.696:15
6. Mizarska dela . . . „ 90.260:—
7. Steklarska dela . . . „ 12.016:85
8. Pleskarska dela . . . „ 27.437:80
9. Slikarska dela . . . „ 19.429:12
10. Pečarska dela . . . „ 27.620:—
11. Vodovodna instalacija . . . „ 25.946:10
12. Parketna dela . . . „ 11.506:50
13. Tapetniška dela (plačnjeni zastori) . . . „ 9.030:—
14. Elektrotehnična dela . . . „ 21.253:35

Skupaj Din 903.506:33

Podrobnosti razpisa so razvidni iz razglašega o licitaciji v »Službenih novinah« in razglašega, ki je nabit na uradni deski kr. banske uprave v Ljubljani oddelek V. ter na uradni deski mestnega županstva v Brežicah.

Zupanstvo mesta Brežice,

dne 3. julija 1931.

1581

Župan: Supan, I. r.

Gramofonske plošče po 3 Din

izposojuje „SLAGER“, izposojovalnica gramofonskih plošč in gramofonov, Ljubljana, Vegova ulica 2. 1501

Japonska kavarna

Lovska in Cankarjeva kavarna, povsem moderno renovirana, je novo otvorena dne 7. t. m. v kolo-dvorski ulici 29, gostilna in kavarna „LEON“. Lep senčnat vrt z vzhodom iz Mikiošičeve c. in Kolodvorske ul. Odprto vsak dan do 2. ure in odprto od 4. ure. — **Otvoritev se izvrši z godbo in raznovrstno zabavo.** Točila se bodo pristna dolenska in štajerska vina. Mrzla in topla jedila vedno na razpolago. Pridite in ne bodete se kesali. Se priporočaja

Leon in Fani Pogačnik

Otomane

v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah, peresnice, žimnice, divane, pat. fotelje, blaga vse vrste in žimo dobite najceneje pri

Franc Sajovic, Ljubljana, Stari trg 6 1537

Sokolstvo

Manifestacija sokolske ideje v Litiji

Litija, 5. julija.

Včeraj je bil ob najlepšem vremenu za Litij-sko Sokolstvo dolgo pričakovani praznik. Sokol je pokazal, da ni zaman vadih od zime dan za dnem vsakovrstne vaje.

Sokolski nastop je otvoril s pozdravnim govorom starosta br. dr. Kreol. Za njim je govoril ljubljanski br. Milost in nato zastopnik oblasti sreski referent br. Vidmar.

Takoj nato je zaigrala godba Sokola I., ki je sploh neumorno svirala. Zabele so se proste vaje. Nastop članov pod vodstvom br. M. Pestotnika. Vaje so bile izvedene odlično predvsem v skladnosti. Sledile so vaje članice in ženskega naraščanja. Ugajale so najbolj vaje z vesli »Morje«, ki jih je sestral Joli Simonič res lepo naščudiral, za kar je žela obilen aplavz. Nastopil je moški naraščaj z br. Habičem na čelu, ki je izjavil vaje islotako zelo skladno. — Lepo so telovadili tudi naši najmlajši Sokolčki — ženska deca na čelu z sestro Habjanovo, Kodermanovo, in Kusterletovo, moško deca sta vodila br. Vidie Fr. in Lojze Bizjak. Od 8. dalje je pridno svirala naša domača godba pod vodstvom g. Kelemenca.

Najlepša točka dneva pa je bil vsekakor nastop Zagorskega Sokola z letošnjimi praškimi vajami. Prireditelj se je vršila sicer ob najlepšem vremenu, pa je bil obisk kljub temu srednji.

Vidovdanska sokolska manifestacija v Prezidu

Mogočne peroti Sokola so se razprostirle tudi nad našim krajem, kar je pokazal letošnji Vidov dan, ko je priredilo Sokolsko društvo Prezid svoj prvi letni nastop. Popoldne se je razvil lep spreved skozi vas, ki je bila okrašena z zastavami. Z godbo so Sokoli odkorakali na telovadišče, kjer so se ob 15. prišli telovaditi nastopi. Od domačega društva so sodelovali vsi oddelki, kakor tudi oddelki čete iz Novega kotla in člani br. društva iz Starega lrga.

Proste vaje in orodna telovadba so bile zelo lepo izvajane, vsi oddelki so prešli zahvalo s ploskanjem. Po nastopu je spregovoril br. Keber, zahvalil se je vsem sodelujočim in udeležencem prireditelju. V primernem govoru je občrtal pomen Vidovega dneva glede na Sokolstvo.

Sokol v Beli Krajini

V nedeljo 5. julija so priredili belokranjska društva okrožni izlet v Črnomelj. Udeležila so se ga sokolska društva iz Črnomlja, Metlike, Gradaca, Semiča, Rojana, Vinice in Karlovca. Že v soboto popoldne so meščani iz Črnomlja izobesili zastave v čast gostom in domačim Sokolom. Na trgu ni bilo hiše brez zastave. V nedeljo popoldne so se vršile živahne priprave, sprejemi gostov in glavna skušnja telovadcev. Popoldne pa se je formalna povorka izpred sokolskega doma, s konjenico in mesno godbo na čelu s o odkorakale strunne vrste skozi mesto povsod obšipane s cvetjem.

Ob 3. uri popoldne pa je otvorila javni nastop moška deca s prostimi vajami, sledila je ženska deca: igra s solnčniki. Lepe so bile proste vaje moškega in lepše izvedene ženskega naraščaja. Članice je nastopilo okoli 50 z vajami s kiji, nad 60 članov pa je strumno izvajalo proste vaje, ki jih je nalašč za to priložnost sestavil okrožni načelnik br. Pretnar iz Metlike.

Telovadba na orodju ni bila težka, a bila je zato brezhibna, zlasti so ugajali gostje iz Ljubljane na krogih. Lepe so bile tudi skupine, ki jih je izvajal naraščaj iz Metlike. Članice iz Karlovca so nastopile s posebnimi prostimi vajami, naraščaj pa z odbojko.

Po končani javni telovadbi je pred zbranimi telovadci iz Črnomlja Spiro Vrankovič najprej br. Vel. kraj in Nj. vis. prestolonaslednika Petra, po govoru župnega starešine Mirka Maloviča iz Karlovca je sledil pozdrav mestnega župana Müllerja, nakar se je pričela prijetna prosta zabava.

Sokolsko društvo, četa v Pečarovic, vzpizori 19. julija t. l. popoldne ob 4. uri v vseh prostorih gospoda Rudolfa Maršeka, gostilničarja v Bedoncih (Prekmurje), sokolsko akademijo.

Sport

Po nedeljskem kolu

Se v vsakem kolu so ligine tekme prinesle presenečenja, nedelja je tvorila izjemo. Vsi rezultati oziroma vsaj favoriti za zmago, so igrali po »papirnatih« formi.

Odločnost

Je zmagala v Ljubljani. Ilirija je igrala lepše, Primorje koristnejše. Ilirija je imela boljši napad in obrambo, Primorje boljšo krilsko vrsto. Ilirijin krilski teret je bil toliko slabši, da je zadostovalo za poraz. Defenzivno ta trio sicer ni bil prav nič slabši od vis-a-visa, v ofenzivnem pogledu (podajanje) je pa delal kardinalne napake. Ponovno se je izkazalo, da pri tekmi odločuje krilska vrsta, ki je pač hrbenica moštva. Vsa dobra igra napada belo zelenih ni pomagala, ker ni bilo zaledja nikakega streliva — kar je prišlo pošiljk, je bilo za staro šaro.

V tretji gre rado pravi narodni pregovor. Ni se uresničil — oziroma vsaj v celoti ne. Rezultat je bil sicer kot jace jajcu podoben prejšnjima dvema, vendar je za spremembo zmagal Hajduk z 2 : 1. Concordia in Gradjanski sta postavila temelj pregovoru, Hašk ga je spodkopala.

Bratski sporazum

Je bil najbrže sklenjen med Tirnaničim in Marjanovičem, ki sta zabila »Sarajlijama« vseh 6 golov. »Tirke« in »Moša« sta se pokazala v mnogo svetlejši luči kot nedavno proti Romuniji.

Resen kandidat za drugo mesto v svoji skupini je Sašk. Jugoslavija tudi aspirira na to mesto — odločitev bo še padla.

7 zaporednih zmag

je dosegla Mačva. Po vsej pravici zasluži naziv »Urugvajec«. Ob prvi polovici so premagali prav vse protivnike. Udeležba v drugi fazi tekmovanja za naslov državnega prvaka jim je bržkone zagotovljena.

Prepozno se je spomnil

Sand na svojo tradicijo in renome. Štirikrat je moral kloniti — šele nato je navil druge strune in je beležil tri zaporedne zmage.

Najostrejši konkurent

Mačve je Bačka. Ločijo ju sicer štiri točke, vendar upa Bačka, da bo tudi »Urugvajcem« enkrat spodletelo.

Drobne vesti

Vienna (Dunaj) se je kot prva plasirala v II. kolo tekmovanja za Srednjeevropski pokal. Premagala je Bocskai s 3 : 0 in 4 : 0.

3 : 0 je zmagal Graz v nedeljo nad enajstotrico Trsta v Gradcu.

Waterpolo tekma Madjarska-ČSR se je končala s 7 : 0 za Madjare.

Plavalni dvomatch Nemčija-Francija se je vršil v nedeljo v Parizu. V obeh točkah je zmagala Nemčija: štafeta 4x200 m prosto: 1. N. 9:44'2, 2. F. 9:51'2; waterpolo 4 : 3 za N.

Plavalni dvomatch Karlovačko Sportsko Udruženje : ASK Primorje

Danes v Kolesiji ob 16. uri

Danes imajo plavalci ASK Primorja v gosteh odlično plavalno in waterpolo ekipo Karlovačkega Sportskega Udruženja. Ne gre za zmago po točkah, temveč za odlične rezultate, ki jih je pričakovati z ozirom na odlično formo Wilfana. Njegov rezultat v Karlovcu na 100 m prosto — 1:03'1 (ki je za preko dve sekundi boljši od oficelnega državnega rekorda in postavljen brez konkurence) je že porok, da bo publika prišla na svoj račun.

Dvomatchu, ki obsega plavalne točke: 100 m prosto, 100 m hrbtno, 200 m prsno, 50 m juniorji prosto, 4x50 m prosto in 3x100 m mešano ter waterpolo, bodo še priključene druge plavalne discipline, kjer bo Primorje preizkusilo ostale svoje plavalce. V dvomatchu nastopajo za vsak klub po dva tekmovalca, v štafetah in waterpolu pa po eno moštvo.

Pričakuje se, da bodo stalni obiskovalci kopalnice Kolesije s prostovoljnimi prispevki podprli lepo sportsko stremiljenje prireditelja, pričrli smo pa tudi, da bodo prijatelji in simpatizerji idealnega plavalnega sporta pridno posegali po znižanih vstopnicah (Din 5). Za nenastopajoče tekmovalne članstvo plavalne sekte ASK Primorja je določen minimalen prispevek Din 2. Pričetek točno ob 16. uri.

Radio

Ljubljana, sreda, 8. julija. 12.15 Plošče (pesmi, plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 P. dr. R. Tominec: Portreti iz svetovne literature in umetnosti: Teodor Fontane. 20.00 Pevski solistični večer: I. samospevi gđ. Tratnik. II. samospevi g. Milana Juga. 21.30 Plošče. 22.00 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, 9. julija. 12.15 Plošče (slovenska in operetna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Drago Ulaga: Gimnastična ura. 20.00 Dr. Lojze Čampa: Časnik in časnikarstvo. 20.30 Ameriške pesmi poje g. Svetozar Banovec, operni pevec. 21.15 Prenos plesne glasbe iz Park hotela Kazino na Bledu. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, petek, 10. jul. 12.15 Plošče. (Odlomki iz oper, uverture). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski orkester. 19.30 Gospodinjka ura, gđ. Cilka Krekova. 20.00 Pravljice, radio tetka. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 8. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Klavirska glasba (moderna). 21.00 Plesna glasba radio orkestra. 22.00 Novice in vreme. 22.10 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 9. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Ljubljana (koncert) 22.30 Novice in vreme. 22.40 Lahka večerna glasba.

Beograd, sreda, 8. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 19.00 Večerni koncert Radio orkestra. 19.30 Narodne pesmi. 20.00 Predavanje. 20.30 Glasbene ugankke. 21.00 Vokalni koncert. 21.30 Novice.

Beograd, četrtek, 9. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 19.00 Večerni koncert. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 21.30 Novice. 22.50 Večerni koncert.

Praga, sreda, 8. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Plošče. 17.10 Plošče. 19.05 Ruski dvospevi. 19.25 »Dobre sile«, igra. 21.00 Brno. 21.30 Violinski koncert.

Praga, četrtek, 9. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 17.10 Poljudna glasba. 20.10 Orkestralni koncert. 22.25 Koncert.

Razglas o licitaciji.

Krajevni šolski odbor v Skocijanu pri Turjaku razpisuje za pre-in nadzidavo narodne šole v Skocijanu pri Turjaku javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 20. julija 1931. ob 15. uri v prostorih šolskega poslopja v Skocijanu pri Turjaku.

Načrti in proračuni so interesotom na razpolago pri krajnem šol. odboru v Skocijanu in se dobijo proti plačilu napravni stroškov. V ponudbene formulacije morajo vsistaviti ponudniki svoje enotne cene in ponudbe in jih v zapečatenih kuvertah vročiti na dan licitacije najpozneje do 15. ure pri predsedniku kraj. šolskega odbora. Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da pristane na vse splošne in tehnične pogoje ter mora položiti kavcijo, katera znaša 5% od ponudne vsote.

Krajni šol. odbor v Skocijanu pri Turjaku, dne 2. julija 1931. 1580

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 45/23.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

ed 8. junija do 14. junija 1931.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanje v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Celje	2	—	1	—	1
Čabar	1	—	—	—	1
Kranj	1	1	—	—	2
Konjice	1	—	—	—	1
Krško	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	4	—	4	—	—
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor desni breg	1	—	1	—	—
Maribor (mesto)	1	—	1	—	—
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Radovljica	2	—	—	—	2
Slovenjgradec	4	1	1	—	4
Skupaj	20	2	8	—	14

Skrlatinka. — Searlatina.					
Brežice	2	—	—	—	2
Celje	—	1	—	—	1
Čabar	—	2	—	—	2
Kamnik	4	—	—	—	4
Kranj	1	—	—	—	1
Kočevje	1	—	—	—	1
Konjice	—	3	—	—	3
Laško	1	—	—	—	1
Logatec	2	1	—	—	3
Ljubljana (srez)	2	1	2	—	1
Ljubljana (mesto)	9	2	2	—	9
Maribor desni breg	3	—	1	—	2
Murska Sobota	—	1	—	—	1
Ptuj	5	—	1	—	4
Ptuj (mesto)	1	—	—	—	1
Radovljica	8	2	—	—	10
Skupaj	39	13	6	—	46

Ošpice. — Morbilli.					
Dolnja Lendava	—	3	—	—	3
Kočevje	—	8	—	—	8
Ljutomer	30	35	30	—	35
Murska Sobota	7	4	7	—	4
Ptuj	5	—	5	—	—
Skupaj	42	50	42	—	50

Davica. — Diphtheria et Croup.					
Brežice	1	—	—	—	1
Celje	—	2	—	—	2
Celje (mesto)	1	—	—	—	1
Dolnja Lendava	—	1	—	—	1
Kranj	1	—	—	—	1
Kočevje	1	1	—	1	1
Krško	2	—	—	—	2
Litija	2	—	2	—	—
Logatec	—	1	—	1	—
Ljubljana (srez)	5	—	5	—	—
Ljubljana (mesto)	7	1	5	—	3
Ljutomer	2	—	—	—	2
Maribor desni breg	1	—	1	—	—
Maribor levi breg	1	4	1	—	4
Maribor (mesto)	1	2	1	—	2
Murska Sobota	2	—	—	—	2
Novo mesto	3	—	—	—	3
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	3	3	3	1	2
Radovljica	—	2	—	—	2
Slovenjgradec	5	1	4	—	2
Šmarje pri Jelšah	4	1	1	—	4
Skupaj	43	19	23	3	36

Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.					
Kamnik	—	1	—	—	1
Novo mesto	—	1	—	—	1
Skupaj	—	2	—	—	2

Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Ljutomer	—	2	—	—	2
Skupaj	—	2	—	—	2

Šen. — Erysipelas.					
Celje	1	1	—	—	2
Kranj	1	—	—	—	1
Litija	1	—	1	—	—
Ljubljana (mesto)	6	—	4	—	2
Maribor desni breg	—	1	—	—	1
Maribor (mesto)	2	—	2	—	—
Novo mesto	—	1	—	—	1
Prevalje	—	1	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	1	1	1	—	1
Šmarje pri Jelšah	1	1	—	—	2
Skupaj	14	6	8	—	12

Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Murska Sobota	—	1	—	—	1
Skupaj	2	1	—	—	3

Otročniška vročica. — Sepsis puerperalis.					
Prevalje	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Ljubljana, dne 18. junija 1931.
Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

Konkurzni razglasi

S 3/28—549.

1884

737.

Določitev naknadnega ugotovitvenega naroka.

V konkurzni zadevi tvrdke Kajfeža Antona, veleindustrijalca v Kočevju, se določa narok za likvidacijo in ustanovitev vrste naknadno priglasenih terjatev in onih terjatev, ki bi se morda še priglasile do dne 29. julija, na dan

29. julija 1931 ob devetih pri okrajnem sodišču v Ribnici v sobi št. 7.

Okrajno sodišče v Ribnici, odd. I.,

dne 6. julija 1931.

Razne objave

1873

P. Ripson:

Marsove skrivnosti

(Roman.)

Dull je kar kričal od veselja in jaz sploh nisem mogel priti do besede. Korakala sva počasi naprej, a pripomniti moram, da mi je bilo prav čudno pri srečanju in nikakor nisem delil Dullovega navdušenja. Mestoma so bili prostori, ki se niso svetili, a zato so žareli drugi deli tega podzemnega hodnika tem bolj v tej čarobni luči. Napravila sva že kakšnih dvesto korakov, ko sva prišla do mesta, kjer se je podzemski pot cepila: eden hodnik je šel na desno, drugi na levo. V prvem trenutku nisva vedela, kaj nama je storiti, potem pa je Dull, ki je prevzel vodstvo, dejal:

— Če greva po tem hodniku, ki vodi navzdol, bova menda prišla v kakšen ribnik, poln krokodilov in vodnil. Kač. Oditi morava po gornjem.

Nisem ugovarjal, temveč sledil sem Dullu v hodnik, ki se je polagoma dvigal. Na žalost pa je čarobna razsvetljava kmalu prenehala. Menda so bakterije rabile vlažnost globokega hodnika za svoj obstoj in v suhem gornjem delu niso mogle živeti. Tipala sva počasi naprej po temi. Bila sva silno previdna, kajti kdo ve, če se ta hodnik ni končal z globoko luknjo, kamor bi lahko padli in se ubila. Počasi sva prestavljala eno nogo za drugo.

8

Dull ni bil zadovoljen, jezil se je na čarobno razsvetlavo, ki je bila naenkrat prenehala, v trenutku, ko sva jo najbolj rabila. Naenkrat je zaklical:

- Stoj.
- Kaj pa je? sem vprašal začuden.
- Ne moreva dalje, hodnika je namreč naenkrat konec in zadel sem ob zid.
- Torej se morava vrniti?
- Nikakor ne. Stopite malo bližje.

Stopil sem tik njega. On me je prijel za roko ter jo položil na velik železen obroč, ki je bil, kot sem otipal, prikovan v steno.

- Stvar je jasna, je vzkliknil Dull.
- Kako jasna? sem vprašal začuden. Kaj naj storiva s tem obročem?

— Čisto jasno je, da je ta obroč v zvezi s skrivnostnim mehanizmom, ki odpira vrata na drugo stran, na prosto. Samo najti morava, kako se ta mehanizem odpira. Ta hodnik brez izhoda vendar ne bi imel nikakega smisla. Primate pošteno za obroč in vlecite.

Začel sem vleči za obroč in Dull mi je pomagal. Vlekla sva na vse pretege, tako da sem mislil, da bova obroč izruvala.

- Obroč je zakovan v skalo, je divje siknil Dull.
- O tem ne dvomim, sem mu odgovoril.

Kdor pozna indijska svetišča, mu je tudi znano, da se v njih nahajajo skrivnostna vrata v rezanem kamnu, ki jih je mogoče odpreti le na ta način, da se na goto-

vem mestu pritisne na kamen in se potem ta sam od sebe odpre.

Vlekli sem tako divje, da se mi je zarjavelo železo — jedalo v prste, a Dull me je le še priganjal:

— Tristo zelenih, vlecite močnejše, še močnejše!

Jaz sem že mislil, da bo obroč počil in da bova odletela na tla, kakor sva dolga in široka, kar je naenkrat nekaj kovinsko zaškrtnilo v skali in obroč je odnehal; pred nama se je prikazala majhna odprtina v zidu in skozi njo sva videla isto čarobno vijoličasto luč, kot v spodnjem hodniku.

— No, kaj porečete k temu? je dejal Dull zmago-slavno.

Priznal sem, da ga občudujem in stopil sem za njim skozi odprtino. Toda čakale so naju še bolj čudovite stvari. Nekaj korakov naprej sva prišla v velik podzemski tempelj, izsekan v živo skalo. Na zidovih so bili reliefi bojev bogov, vragov in junakov in z vrha visoke kupole je visel ogromen zlat lesteneč, v katerem je gorela slaba luč, ki je skrivnostno razsvetljevala veliki prostor. Lesteneč se je polagano zibal in radi tega je izgledalo, kakor bi se strašne postave na zidovih premikale in bile žive. Nekaj časa sva začudeno in molče stala in opazovala čudovito podzemsko svetišče. Dull me je pa naenkrat prijel za roko ter mi pokazal velik kip Budhe na oltarju v sredini templja. Tu sem zapazil nekaj, česar prej nisem videl: božji kip, ki je bil kakšnih petnajst metrov visok, je imel očesne punčice, ki so se čudovito svetile.

Koliko je veljala svetovna vojna

Sedaj, ko se v Parizu pogajajo glede olajšav za plačevanje vojne odškodnine, ki jo je Nemčija dolžna plačevati po mirovnih pogodbah, utegne marsikoga zanimati vprašanje, koliko je veljala svetovna vojna tiste države, ki so bile v vojno zapletene, potem pa vprašanje, za koliko se je Evropa zadolžila Zedinjenim državam na račun vojne.

Svetovna vojna je veljala vse prizadete države po najnovejših računih 410 milijard zlatih nemških mark (1 marka = 14 dinarjev) in sicer so 295 milijard mark potrošile zavezniške države, 115 milijard mark pa Avstrija in Nemčija in njene zaveznice. Posamezne dežele pa so utrpeli sledeče izgube svojega narodnega premoženja: Anglija 34 odstotkov, Nemčija 24 odstotkov, Italija 20 odstotkov, Francija 19 odstotkov, Avstrija 18 odstotkov, Rusija 13 odstotkov, Amerika pa 8 in pol odstotka.

Največji del teh ogromnih izdatkov so seveda pokrili s posojili, kajti toliko gotovine na svetu sploh ni.

Največ so Evropi posodile Zedinjene države in sicer nekaj v denarju, največ pa v blagu. Evropa je potrebovala med vojno ogromne količine kruha, bombaža, topov, municije, obleke in obuvala. Vsega tega blaga pa evropske države niso mogle pridelati in izdelati doma, že zaradi tega ne, ker je silno primanjkovalo delovnih moči, kajti Rusija je mobilizirala 19 milijonov ljudi, Avstrija in Anglija vsaka po 9 milijonov, Italija pa 5 milijonov. V takih razmerah ni čudno, če je izvoz iz Amerike v Evropo rastel kakor plaz. Iz Zedinjenih držav so izvozili v Evropo l. 1913. za 2 in pol milijarde mark blaga, l. 1918. pa za 18 milijard.

Produkcija vsakovrstnega blaga se je med vojno v Zedinjenih državah dvigala do dotlej nepoznatih in neverjetnih višin: Pšenice so pridelali leta 1918. 25 milijonov ton (prej 19 milijonov ton), ječmena 5-6 milijona ton (3-8 milj. ton), krompirja pa 112 milijonov ton (90 milijonov ton). Jekla so izdelali za 42 odstotkov več, železa za 25 odstotkov, bakra za 18 odstotkov, petroleja pa za 45 odstotkov več kakor pred vojno.

Od leta 1914. pa do l. 1917. so prodale Zedinjene države Evropi za 45 milijard mark blaga. Evropske države so plačevale od kraja svoje dolgove s posojili, ki so jih imele še od prej v Zedinjenih državah, toda tega denarja je bilo le za 8 milijard mark. Vse drugo dolguje Evropa Ameriki večinoma še danes.

1450 žrtev vročine

Srednji del Zedinjenih držav je vsled nenavadne vročine silno trpel. Po uradnih podatkih je tam umrlo vsled vročine 1450 oseb; od tega števila odpade na Chicago 368 žrtev, na Jowo 173, na Wisconsin 164, na Indiana pa 65 žrtev. Silno škodo je napravila vročina tudi na polju in skoro vsa letošnja letina je uničena. V južni Dakoti cenijo število rodbin, ki so ostale brez vsake hrane, na 5000.

Huda tožba zaradi alkohola

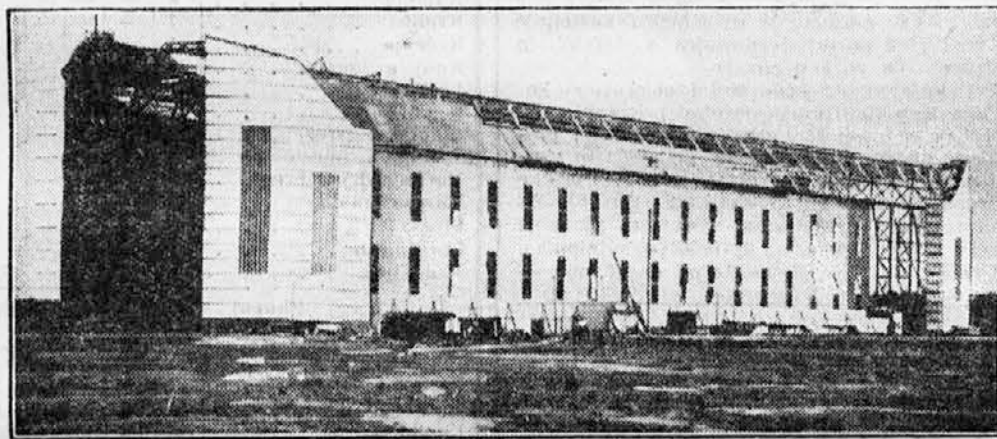
Pred sodiščem v Berlinu teče sedaj zanimiva tožba, ki jo je vložil biolog dr. Vahn iz Hamburga proti berlinskemu sanitetnemu svetniku in izdajatelju lista »Deutsches Augteblatt« dr. Vollmannu zaradi javnega žaljenja. Dr. Hahn je namreč lanske jeseni predaval na mednarodni higijenski razstavi v Drazdanih o alkoholu, toda tako, da so bili navzoči »vodopivci« in nasprotniki alkohola silno ogorčeni. Dr. Hahn je namreč hvalil alkohol, kar ga je le mogel in je trdil, da »vodopivci« strahovito pretiravajo škodljivost alkohola. Vsak človek ima že v svoji krvi primesen odstotek alkohola in največji možje, kar jih pozna svetovna zgodovina, so bili krepki in čvrsti vinopivci, pa so vseeno dočakali visoke starosti. Macedonski kralj Filip je bil kar pravi starij, Fridrik Viljem pa, oče Friderika Velikega, ni imel nikdar dovolj piva. Slavni slikar Tizian je do-

čakal kljub uživanju vina visoko starost 99 let, 80 let pa sta dočakala tudi oba odlična pivca Goethe in Bismark. Vsak liter piva ima v sebi eno petino beljakovine, kar jo potrebuje človek. Dr. Hahn je priporočal na svojem predavanju tudi doječim materam, naj pijejo pivo, ki danes tudi ženskam ne škoduje, ker se bli-

ža »vitka linija« svojemu koncu.

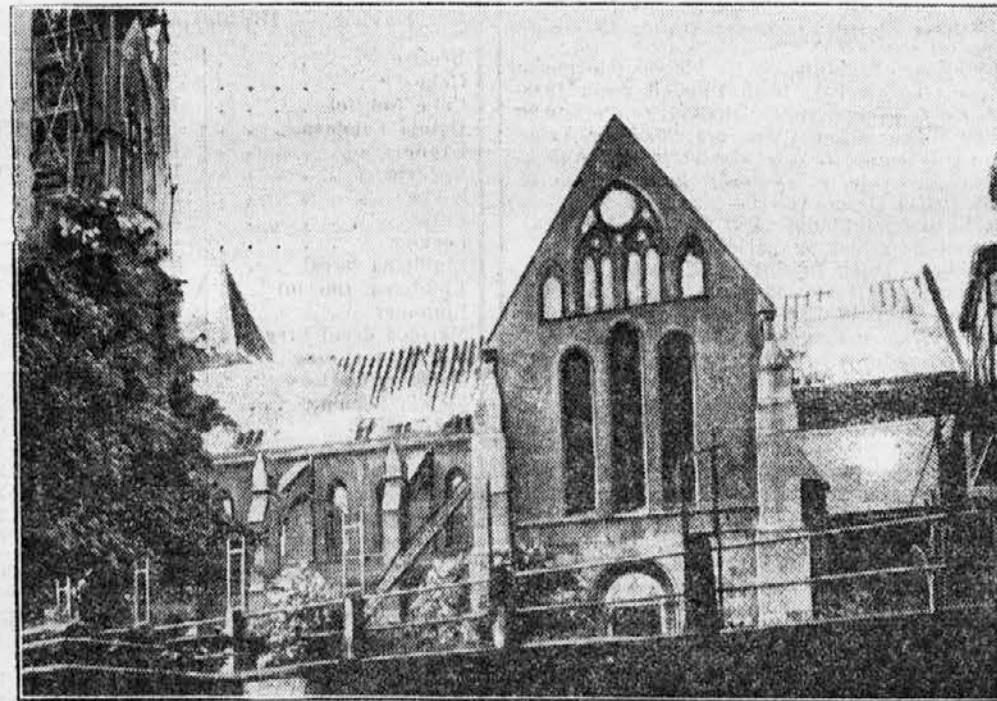
Zaradi tega predavanja pa je dr. Hahn jako ostro napadel dr. Vollmann v svojem listu in posledica je tožba.

Iz vsega pa vidimo, da si učenjaki in strokovnjaki še danes niso na jasnem o škodljivosti ali neškodljivosti alkohola.

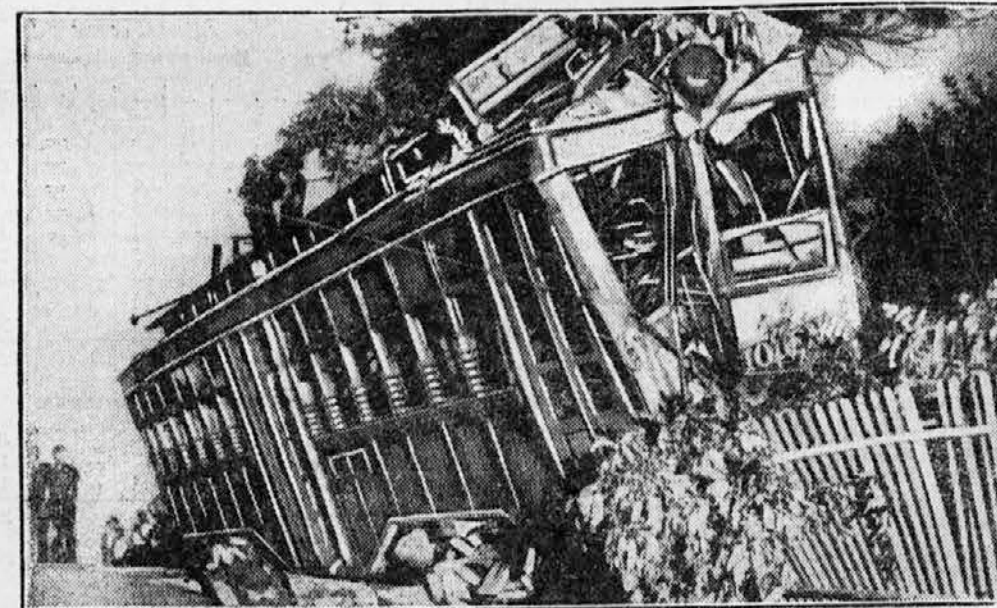
Novi hangar za »Zeppeline« v Friedrichsruhe

Novi hanger ima 900.000 kubičnih metrov prostornine in je največji hanger v Evropi.

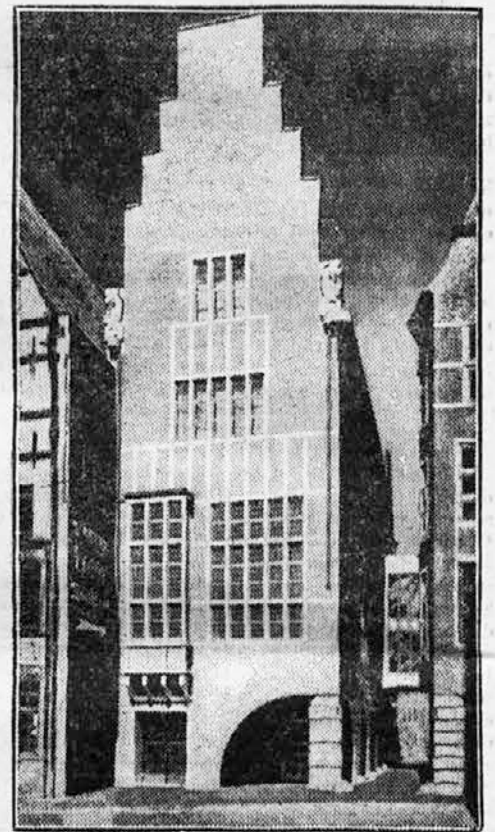
Cerkev Sv. Štefana v Bremenu je zgorela

Požar je v četrtek zelo poškodoval cerkev sv. Štefana v Bremenu. Ogenj se je vnel na strehi, ki jo popravljajo, od tam pa se je naglo razširil na velik del cerkve. Cerkev je dal sezidati l. 1050. nadškof Adalbert.

Nesreča na cestni železnici v Pittsburgu

V mestu Pittsburgu (Zedinjene države) se je dogodila na cestni železnici težka železniška nesreča. Težje in lažje poškodovanih je bilo okoli 30 oseb, večinoma žensk in otrok.

»Robinsonova« hiša v Bremenu

Generalni ravnatelj Roselius je dal sezidati v eni najlepših ulic v Bremenu hišo, ki jo je imenoval »Robinsonov« dom. Robinson Cruzos je bil baje rojen v Bremenu. Hiša je okrašena s prizori iz Robinsonovega življenja.

»Desničarji« — »levičarji« v živalstvu

Profesor Tsai na vseučilišču v Chikagu je delal več let zanimive poskuse z živalmi, da ugotovi, ali rabijo bolj svoje desne ali leve sprednje ude. Največ poskusov je napravil z belimi podganami. Vsako podgano je zaprl v kajbo iz žice in z dnom iz žice, v kajbi pa je položil pšenico v steklenico z jakim ozkim vratom, tako da si je morala žival svojo hrano izbrskati iz steklenice samo z levo ali pa samo z desno sprednjo nogo. Opazoval je obnašanje nekaj stotin podgan, pri vseh pa je ugotovil, da si brskajo svojo hrano iz steklenice z desno sprednjo nogo, da so torej »desničarke«. Tudi ljudje so večinoma »desničarji« in so to tudi bili v prastari dobi, kar dokazuje najdeno orodje iz tistih časov. Nekateri pravijo, da je desničarstvo in levičarstvo odvisno od vsebine tekočine v obeh delih možganov.

Noji izumirajo

Ptič noj je znan po svojem krasnem perju. Nojevo perje je bilo nekdanje zelo drago, ker so se krasili z njegovim perjem moški in ženske. Današnja moda pa se brani ptičjega perja in zato je začela trgovina z nojevim perjem propadati in nojev goje vedno manj.

To je posledica vedno menjajoče se mode, ki je uničila že več nekdanje zelo razvitih industrij. Nekoč n. pr. so visoko cenili koralde; odkar pa koralde niso več »moderne«, je industrija korald v Italiji uničena. Prav tako se je zgodilo tudi z zaponkami za ženske obleke. Zaponke je izdelovalo na tisoče delavcev in delavk; odkar pa je moda zaponke odpravila, je ta industrija popolnoma izginila. Nič boljše se ni godilo izdelovalcem glavnikov in zaponk za lase — odkar narekuje moda ženskam striženje na fanta, je ta industrija mrtva.

Moda je sedaj uničila tudi obširne farme v Afriki, kjer so gojili na tisoče nojev. Ker nihče več ne kupuje nojevih peres, se te farme več ne izplačujejo in če pojde tako naprej, bo mogoče videti noja samo še v kakšnem zoo-loškem vrtu.